

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Spre unitatea culturală.

Din Bucovina ne sosește știrea că Societatea pentru cultura și literatura poporului român, în întâia ședință a comitetului după Paști, a hotărât, cu unanimitate de voturi, la propunerea vicepreședintelui ei, dl Sextil Pușcariu, a trimite lui D. Anghel trei sute de lei, însărcinând pe dl T. Stefanelli, membru al Academiei Române, a preda poetului bolnav suma aceasta împreună cu următoarea scrisoare:

Iubite Măiestre,

Precum scrisul tău deșteaptă în fiecare dintre noi, ori unde ar trăi el ca Român, fiori de înălțare sufletească, astfel a simțit orice Român, cu tine, nenorocirea ce te-a lovit. Pentru cultura și literatura românească nu există granițe provinciale. De aceea Societatea noastră, deși se numește „pentru cultura și literatura română din Bucovina”, te socotește ca un reprezentant de frunte al scopurilor ce urmărește și fiind mândră de numele tău, doarește să-ți fie aproape în clipele grele.

Neputând pune la loc casa ce forța majoră a distrus, ar vrea să picure cel puțin un strop de alinare în inima ta măhnită. Înainte de toate, asigurându-te de sentimentele sale

de iubire și admirațiune, în urmă, rugându-te să primești acest neînsemnat dar de treisute de lei: o lună de odihnă în sânul naturii care acum învie va aduce împospătare sufletului tău înrudit cu florile.

Hristos a înviat!

Un dar modest negreșit.

Dar nu suma trage în cumpănă, ci atențiunea.

Cetitorii noștri știu că unul dintre cei mai mari poeți ai noștri, Dimitrie Anghel, a fost lovit înainte cu câteva săptămâni de o grea nenorocire. Un incendiu i-a distrus tot avutul — puținul avut material și marea avuție intelectuală, toate manuscrisele sale. Din duiosul articol al dlui E. Gârleanu cetitorii „Tribunii” au mai aflat că poetul, în urma acestei lovituri și mai ales în urma încordării intelectuale prea mari din timpul din urmă, se găsește într’un sanatoriu, cu sănătatea zdruncinată și fără mijloace de subsistență.

Precum foarte frumos arată scrisoarea bucovinenilor, ceice au simțit fiorii de înălțare sufletească și de mândrie națională urmărind activitatea acestui mare artist, sânt datorii a-l ajuta acuma, când se găsește în clipe de grea cumpănă. Fără deosebire de graniță politică. Noi cei ce trăim sub stăpânire străină, nu avem numai dreptul de a aștepta ajutorul fraților

noștri neatârnați, ci avem și datoria a întinde lor mâna de ajutor.

Ideia aceasta a sprijinului mutual trebuie să se desvolte tot mai mult, să devină tot mai conștientă la Românii de pretutindeni. Acel mare îndrumător al Românilor, Nicolae Bălcescu, a spus într’una din scrierile sale că Românii nu sunt un singur popor, numai „prin aceeași limbă, religie, obiceiuri, sentimente și prin trecutul lor”, ci trebuie să fie uniți și „prin nevoia de a se păstra și a se mântui”.

Mai ales aceste din urmă cuvinte nu trebuie uitate. Căci despre legătura de „lege, limbă și datini” vorbește și azi orice discurs naționalist, banalizând adevărul cuprins în cuvintele acestea, dar foarte puțini din noi insistăm asupra celeilalte legături, mai puternice, care izvorăște, din „nevoia de a ne păstra și a ne mântui”, din înțelegerea că fiecare dintre părțile poporului român e menită peirii cât timp nu are sprijinul celeilalte și orice întărire a uneia dintre aceste părți însemnează un câștig pentru toate celelalte. Cele șapte milioane de Români din Regat ar fi o barcă aruncată în vârtejul complicațiilor politice, dacă nu ar avea un razăm puternic în cele șase milioane de Români din statele învecinate, iar pentru aceștia, conștiința că dincolo de munți și de râuri există un stat puternic este, în afară de orice idei iredentiste, însuși izvo-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Când se coboară noaptea.

— După: E. Z. —

Când se coboară noaptea,

Văd visuri fericite ;

Se scutură flori albe

Din ramuri înflorite.

Se scutură flori albe,

Dulci mirositoare ...

Și chipul tău e-acolo

Pe fiecare floare!

Roza Covrig.

Primăvară.

De Al. Ciura.

III.

Ciripitul rândunicelor, îl trezi de cu vreme.

Lumina mohorită a zorilor se resfrângea în geamul întredeschis. O adiere rece îi mângâia tâmplile, aducându-i, din cine știe ce depărțări mirosme îmbălsămate.

Cerca să-și amintească de visurile ce-l munciseră peste noapte. Erau crâmpieie fără nici o legătură, amintiri din viața lui pribeagă. Și îi veni în minte, că visele sboară, dacă privești dimineața la geam.

Încercă să-și înșiruie amintirile din viață.

De copil, se pomenise pe stradă, și crescuse din mila altora. Părinții lui, oameni fără inimă, îl lăpădaseră din clipa, când și-a deschis ochii. Era deci rodul unei dragoste cu păcat. Și a crescut între ghionturi și injurături, ca un copil al nimănui...

Sufletul i-se îndârjise, în urma atâtor lovituri. Intrat ca ucenic într’o prăvălie, după ce trecu peste anii cei mai grei, când trebuie să măture curtea și prăvălia, să legene și să țină în brațe odrasele șefului, începu a prinde și el puțin suflet. Avea o leafă acum, o leafă mică, dar de ajuns pentru a-și acoperi lipsurile modeste și pentru a putea pune în fundul lăzii câte o hârtie de zece, în fiecare lună. Nu se amesteca cu ceilalți tovarăși. Nu-i plăcea chefurile lor sgomotoase, nici ușurința

cu care treceau prin viață, cheltuind în câteva zile agoniseala unei munci de o lună — trăind apoi în lipsuri săptămâni întregi, împrumutând câte un zlot dela prietini, — și începând de-a capo viața de chef, de îndată ce au pus mâna pe creștari. Plecase și el într’o seară cu ei, a încercat să înghită pahar după pahar, dar s’a pomenit, la o vreme, că lumea se învârtea în preajma lui, și simțea cum urechile îi țiuie nebunește. S’a dus acasă, sprijinit de doi tovarăși și i-s’a făcut rău. N’a mai luat băutura în gură! Și cu cât creștea vraful hârtiilor și al aurului din fundul lăzii, cu atât simțea tot mai mult părerea de rău, că nu e croit și el din stofa chefile a semenilor săi. Târziu de tot își dete seamă, că lucrul era ușor de explicat. Nu era nici mai bun, nici mai rău ca ceilalți. Dar lipsa gingășiei, ce trebuie să întovărășască desvolțarea oricărui copil, îi învârtoșase sufletul, și așa el nu mai putea lua parte la expansiunea de tinerețe a semenilor săi. Trecutul lui de umilinți își proiecta umbra fatală asupra tinereții lui!... Și oricât ar fi dorit să-și încerce și el aripile, se poticnea la cea dintâi încercare. O greutate ca de plumb îl apăsa atunci și vedea cât e de ridicol și neputincios...

Deschise, pe urmă o prăvălie într’un sat apropiat unde câștigă în câțiva ani o avere întregă.

Dar nici aci nu avu liniște. Când trecea seara, pe uliți, și vedea copiii stând în brațele mamelor, îl cuprindea un sentiment ciudat un amalgam de dragoste și ură. Dușmănia pe aceste odrasle fericite, cari se împărtășeau

rul tăriei de a da lupta desnădăjduită pentru conservarea națională.

Ardelenii au dat Țărilor române în tot cursul veacului trecut acel șir de dascăli, unii străluciți, alții uitați și aproape anonimi, dar toți ducând peste hotare, pe lângă învățatură, sentimentul de iubire de neam, de mândrie națională, nemărginită, fanatică. Astăzi România are dascăli cu mult mai bine pregătiți decât noi. E acum rîndul lor să ne învețe limba românească, pe care ei o știu grăi cu mult mai frumos decât noi și în cele patru șezători ale scriitorilor români, în Bucovina și în Ardeal, vedem un fel de omagiu de recunoștință pentru opera lui Gheorghe Lazar și a urmașilor săi.

Și, repetăm, nu numai strigătul de bucurie trebuie să fie purtat de răsunetul munților noștri în toate direcțiile, să nu răspândim numai cu mulțămire veștile bune ce ne vin dela frații de peste hotare, ci și durerea unuia să devină durerea tuturor și să afle ecou la toți Români.

Ne bucurăm deci când putem vesti cetitorilor noștri tot mai multe semne cari sunt manifestări spre unitatea noastră culturală. Fapta fraților Bucovineni merită toată lauda și noi nu putem să nu constatăm faptul semnificativ pentru zorile unei vremi mai bune, că în același timp și independent unul de altul, s'a ridicat la „Asociația” din Sibiu glasul dlui Goga propunând ridicarea unei statui lui Eminescu, iar la „Societatea” din Cernăuți, dl Sextil Pușcariu propune un ajutor pentru poetul Anghel. Un prinos de recunoștință și într'o parte și în alta, modest, căci ține seama de sărăcia și de nevoile noastre zilnice, dar venind din inimă curată și de aceea foarte prețios.

de mângăierile părinților și, în aceeași vreme, un dor ascuns, un dor ce se înstăpânea tot mai mult asupra lui, îl îndemna cu stăruință, să-și vadă și el de părinții lui, să-i cunoască să-i iubească și să-i jerte... Avea și el trebuință de o vorbă blândă, de o mângăiere. Avea lipsă de a primi un sărut măcar pe fruntea lui încrețită de vremuri, căci nu i-se dase nici unul în viață. Înțelegea acum greșala părinților și o jerta. Știa că aceștia s'au lăpădat de el, ca de un oaspe nepoftit al unei rătăcirii din tinerețe. Avea acum destulă avere să-i ocrotească, să-i primească cu dragoste de fiu. Scotoci prin sertarele vechi, publică anunțuri prin jurnale, spunând că cea mai scumpă dorință a lui, este să-și revadă părinții... Dar n'a răspuns nimeni și ochii lui treceau degeaba peste șirurile mărunte!

Intr'o seară se pomeni cu o femeie ca de patruzeci de ani. „Domnule, îi zise ea, eu cunosc pe părinții d-tale. Era o fată de neameș, care s'a îndrăgostit de un țaran. Ea a murit în patul facerii, iar țaranul s'a dus în lume, de frica stăpânului”. Nu-i venea să creadă nimic din ce spunea femeia, dar se agăță și de acest fir de paiu, în luptă cu înecul. A scrutat mai departe în direcția aceasta, fără să poată da de vre-o urmă.

In sfârșit se calmă.

Era copilul nimănui; nu avea nici o legătură cu lumea; nu-l mai privea nimic!

Umbra originii lui, întuneca tot mai mult avântul ce se svârcolea neputincios într'un unghier din ce în ce mai păraginit al sufletului.

Intâlnirea Regelui României cu Monarhul nostru. *Din București se anunță că Regele Carol al României după excursia ce-o face acum pe Dunăre se va duce, la cură, la Gastein, de unde va merge și la Ischl pentru a face o vizită Majestății Sale Monarhului nostru.*

Congresul Ligei Culturale se va ținea anul acesta în 21—22 Maiu v. la Craiova.

Comitetul central, în vederea congresului, a hotărât, în linii generale, programul de activitate al congresului, astfel:

La 21, ședințe înainte și după amiază; seara la Teatrul Național un festival artistic cu concursul d-nei Maria Herescu și alți artiști.

La 22 Mai se vor ținea ultimele ședințe ale congresului, iar la Teatrul Național seara, dl profesor universitar N. Iorga va ținea o conferință.

Membrii Ligei Culturale, secția București, se vor întruni Duminică 8 Maiu c. ora 5 p. m. la sediul Ligei, strada Lueger Nr. 1, în adunare ordinară pentru a alege pe delegații, cari vor reprezenta secția la congresul Ligei culturale del Craiova.

Urmasul lui Hieronymi. Gazetele din Budapesta aduc știrea că viitorul ministru de comerț va fi contele *Wickenburg Márk*, fostul secretar de stat sub ministerul lui Lang și Széll Kálmán. *Wickenburg* se spune că ar fi și agreatul moștenitorului de tron. Numirea lui va întârzia însă, pentru că guvernul vrea să despartă lucrările publice de comerț, întemeindu-se astfel un nou minister. În acest post se spune că va fi numit, la dorința expresă a regelui, un fost general.

Camera. Azi s'a intrat în discuția bugetului resortului de comerț. Guvernul speră că nici discuția la acest resort n'o să dăinuiească decât câteva zile. A vorbit kossuthistul Hegyi Arpad, după care croatul Laurentiu Radicevici a cerut ca limba de serviciu la toate birourile poștale din Croația să fie cea croată. A mai cerut ca guvernul să nu treacă cu vederea necesitățile specifice din Croația cu ocazia noilor construcții de căi ferate. Croații, probabil își vor primi porțiunea reglementară și în cadrele acestui buget, rămânând ca să stoarcă guvernului concesiile și avantajii și cu ocazia discuției asupra celorlalte bugete.

Nu l'a iubit nimeni în viață; nici el nu va iubi pe nimeni!

Și vrăful de aur, ce se ridică din ce în ce mai biruitor îi da destulă mângăiere pentru toate clipele de amar, ce îi amăriseră viața.

Se mută la oraș, și trăi și aci retras. Comoara, ce era ascunsă în fundul lăzii ferecate, l'ar fi dat ușor de gol, dacă și-ar fi permis să trăiască mai din belșug.

Se ridică din așternut, simțindu-se mai întinerit, par'că. Înțelegea acum, că comoara îl neliniștea, că nu era destul de bine păzită în camera aceasta proastă. Moartea putea să-l surprinză în orice clipă, și cine se va înstăpâni peste atâta avere?

Trimise servitoarea, cu un pretext, apoi zăvorî ușa și își numără comoara. Puse bancnotele în buzunar, aurii îi viri într'un săculeț mai mărișor, apoi se ori la cea dintâi bancă.

Când primi livretul, resuflă mai ușurat. Simțea că scăpase de o mare povară, căci livretul putea fi ascuns neasămănat mai ușor, ca sumedenia de bancnote și aur!

Se abătu la o lăptărie, să ia cafeaua, zimbând la cugetul că lăsase, ca din întâmplare, lada deschisă... Servitoarea va rămânea înmărmurită, când va vedea pe fundul lăzii treizeci de zloți!

Rîdea înfundat.

Scoase apoi livretul și ceti sub masă, cu un zimbet demonic, suma depusă: *Coroane două sute mii.*

După trei luni și jumătate.

— *In chestia școlilor pierdute.*

Tocmai trei luni și jumătate i-a trebuit ziarului autorizat al comitetului național pentru a răspunde la câteva articole de ale noastre în chestia celor vr'o 500 de școli pierdute.

După ce înainte cu o săptămână ni-a gratificat cu cele mai delicate epitețe („minciuni”, „infamii” etc.) spunând că nu-i adevărat că am pierdut atâtea școli, de oarece abia s'au pierdut vr'o 7—8, și după ce noi i-am dat opus statistica neiertătoare din care din cele șapte dieceze, conform cererii singur în această eparhie s'au închis, pentru totdeauna s'au închis, nu mai puțin de 179 de școli ale noastre, „Românul” vine și cere socoteală și mai „exactissime” despre școlile închise sau pierdute. Noi am da bucuros cele mai exacte date statistice dacă toate consistoriile noastre ar dispune de date statistice indispensabile, dar vina noastră, dacă ele nu țin o evidență a stării școlilor și sub raport numeric. Sântem noi de vină despre școlile aparținătoare consistoriului din Oradea-mare, nu putem da nimic exact, decât, ceace ne scrie unii prieteni, cari spun că în Bihor s'ar fi deschis în ultimii ani la o școală de școli comunale și de stat, în mune unde până aci aveam școli confesionale?

În articolele noastre în cari ne-am ocupat de pierderea școlilor, am arătat, pe baza rapoartelor ministerului instrucției publice că am pierdut în 1908 și în 1909 nu mai puțin de 179 de școli și am afirmat că în 1908 care a fost un an și mai plin de școli de cât cei precedenți, de școli s'au mai pierdut încă cel puțin 321 de școli pentru cele șase dieceze, din nefericire, nu poate fi exagerat.

Atâta în ce privește numărul școlilor închise sau pierdute. — În țările oțioase ale „Românului” se privesc. E pe semne chestia de școli simț și de tact să verși potop de injurioase când, nici după trei luni și jumătate de tăcere și de studiu poți spune nici un argument solid.

Dar „Românul” se războiește cu noi și pentru că am fi auzit că vina pierderii acestor școli e a comitetului. Dacă comitetul autorizat ar vrea să fie obiectiv și să afirme astfel de lucruri numai în parte sânt adevărate.

Constatând dezastrul național pierderea atâtor instituții de învățămînt am cercat să stabilim și vina

dezastru și am ajuns la concluzia că vina n'o poartă numai aparenta și sărăcia poporului, ci și alți factori. Ziceam, în adevăr, în numărul 21 al ziarului nostru: „Sântem săraci? Dar asta o știm și știm și aceea, că nu sântem atât de săraci cât privește punga, ci cât privește inima. Pungile, mai ales ale intelectualilor noștri, sânt cu mult mai largi de cât inimile lor”. Nu numai sărăcia ne-a dus în prăpastia în care ne aflăm, ci și slaba purtare de grijă a unor factori chemați să conducă destinele vieții noastre publice. Am numit între aceștia și pe on. comitet național care pare a uita cu desăvârșire că „un neam asuprit nu poate trăi fără cultură și că cultură fără școli primare cu greu se poate închipui”. Am susținut chiar că comitetul „crede că culturii românești îi arde de un singur lucru care e organul de concurență din Arad”, și ne-am pus întrebarea, foarte justificată: „ce nu s'ar fi putut face pentru salvarea școlilor, cari au apus, dacă on. comitet n'ar fi crezut că e mai bine să infunde cu zeci și cu sute de mii pe samsarii răposatei surate a comitetului, și ce spirit ar fi domnit în școlile cari există azi, dacă în locul organului de concurență dela Arad, comitetul cel scump la țărițe ar fi dat cele câteva zeci de mii, pe cari le cheltuiește pentru a putea zice că „a făcut și el ceva” — pentru crearea unei foi pe seama tuturor învățătorilor noștri a căror cea mai mare parte se adapă astăzi din „Néptanítók lapja” și din alte foi ungurești”.

Acestea le spuneam despre comitet, și aceste le susținem neschimbat și astăzi. Dar ce zice la aceste „Românul” după o lungă chibzuială de trei luni și jumătate?

El face o socoteală conform căreia pentru susținerea celor 500 de școli ni-ar trebui la un milion de coroane pe an — pe care de unde să le iai? Ar fi el de unde să iai dacă nu un milion, cel puțin un sfert de milion, dacă unii stimați membrii ai comitetului n'ar fi de părerea că acești bani e mai bine să se arunce pe o gazetă anostă, care n'aduce nici o cinste deosebită culturii românești. Am fi fost mai bucuroși, în adevăr, dacă în locul „Românului”, comitetul ar fi dat puținele mijloace de cari dispune măcar pentru salvarea câtorva școli — să zicem d. e. pentru a celei din Sisești — precum și pentru o revistă pe seama tuturor celor vr'o trei mii din învățători, cari nu credem să fie mulțumiți numai cu proza aleasă și cu poezia delicată a „Românului”.

Am mai pus vina și pe consistorii, pe sinoade și pe congrese, cari au printre asesorii și printre deputații lor un număr mare de oameni, cari n'au nici o tragere de inimă pentru chestiunile culturale ale neamului, și în lo-

cul cărora, dacă ar fi fost în aceste vremuri grele, oameni entuziaști, ar fi putut salva încă foarte mult. N'am fost și nu sântem de părerea, că s'ar fi putut salva totul — dar afirmăm cu toată tăria, că s'ar fi putut salva prin altfel de oameni foarte mult. Am afirmat, că „nu numai parlamentul din Pesta nu e reprezentant al voinței poporului, ci și sinoadele noastre sânt niște minciuni tot atât pe mari, din acest punct de vedere.”

Dacă trebuie trezită în Român conștiința de cetățean care-și înțelege valoarea votului pentru un deputat în parlamentul din Pesta, trebuie să o trezim și pe aceea de membru al bisericii constituționale. Pentru că binele nostru atîrnă mai mult de funcționarea normală a sinoadelor și a congresului, decât de cuvântările, ori cât de frumoase ar fi ele, ale deputaților noștri dietali”. Și aceste cuvinte le susținem cu toată tăria, și la timpul său, vom intra cu toată puterea de care dispunem, în luptă pentru schimbarea prăpăstiosului nostru sistem de viață sinodală, care e un simulacru.

Acestea le-am spus și pentru acestea ne înjură „Românul” — după o răsgândire matură de trei luni și jumătate!

Ceeace se desface din articolul „Românului” par'că ar vrea să zică: „Poporul e sărac! Băgați-vă mâinile în buzunar și tăceți sau, cel mult, fluturați a pagubă! Cultura unui popor nu e lucru atât de grozav, încât să merite să-ți spargi serios capul cu ea. Noi avem să îngrijim de soarta politică a neamului românesc. Cultură, scriitori, școli — acestea sunt de ordin secundar!...”

Ordinul confidențial.

— Un articol al „Tel. Român”. —

În sfârșit s'a îndurat și organul dlui Goldiș să înregistreze ordinul confidențial al ministrului de interne privitor la purtarea tricolorului. În loc de comentariu însă, așa printre șire își exprimă supărarea față de »o parte a presei române« că a cerut lămurirea situației și declarații categorice din partea ministrului de interne, — poate pentru că aceste comentarii nu cadrează cu discursul mangrist al stăpânului său.

Știrea noastră despre ordinul confidențial o confirmă și »Tel. Român« în numărul ce ne sosește azi, scriind următoarele:

Sântem puși în poziția de a putea confirma și noi existența acestui ordin confidențial. A făcut comunicare despre el însuși ministrul președinte, contele Kuen-Héderváry, în fața Excelenței Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru Ioan Meșianu, cu ocaziunea ultimei întrevăderi pe care au avut-o în Budapesta, dacă nu ne înșală memoria, în 20 Februarie 1911. Atunci spunea prim-ministrul țării noastre, că a luat măsuri, pe cale confidențială, ca poporul să nu mai fie șicanat din pricina colorilor româ-

nești, întrucât acelea fac parte întregitoare din portul țărănesc.

N'am luat notiță despre acest ordin confidențial al domnului ministru-președinte, ca ministru de interne al țării, tocmai pentru că e ordin confidențial, care nu poate fi supus aprecierii și criticii publice, dar mai ales, pentru că voiam să vedem, cum va fi înțeles și cum va fi executat acest ordin binevoitor al guvernului din partea organelor sale subalterne? Și dacă e adevărat aceea ce a scris ziarul arădan »Tribuna«, că s'ar fi întâmplat acum de curind în Cămpeni, atunci trebuie să facem constatarea, că nu pretinde-ne a fost înțeles ordinul ministrului de interne. De aceea, pedepsirea jandarmilor aflați vinovați pentru cele săvârșite de ei în Cămpeni, a urmat sigur pentru aceasta neînțelegere a ordinului, ori pentru ignorarea lui.

Ordinul există deci de mult; și guvernul va ști, de ce a aflat de bine a-l da ca ordin confidențial, nu ca ordin publicat în toată regula în foaia oficioasă, pentru a ne putea provoca la el totdeauna, când ar cere trebuința. Știm, că există ordinul, dar cuprinsul nu i-l cunoaștem. Deci să nu așteptăm dela el mai mult, decât poate că conține.

Firește, nu sântem de acord cu »Telegr. Rom.« în ce privește dreptul criticii și nu admitem că „ordinul confidențial” nu poate fi adus în discuție publică, pentru că ordinul rămâne ordin. Chiar de aceea am stăruit și stăruim și acum să primim declarații categorice în chestia aceasta, pentru că goana după tricolor continuă și acum cu forță neslăbită.

Scrisori din București.

Luna Maiu. — De ce ne aduce aminte. — Sărbătoarea muncii. — Zile de glorie și durere. — Oamenii cu umbră.

București, 2 Maiu,

Ziua de întâi Maiu este considerată ca adevărată sărbătoare populară. E sărbătoarea muncii cinstite, obositoare și rodnică. E sărbătoarea acelora, pentru cari firea a lăsat atâtea greutate și așa de puține clipe de bucurie. Și ei știu să-și sârbeze ziua aceasta, care este a lor — pe când alții au prea multe zile de repaos și nu știu cu ce să-și omoare uritul.

În București, ca și în orașele de provincie ziua de întâi Mai s'a sărbătorit de cătră lumea muncitoare cu multă însuflețire. Grupurile de lucrători, păstrând cea mai perfectă ordine, au eșit afară din oraș, sub cerul liber, bucurându-se aici de mult așteptata clipă de odihnă, petrecând cu cântece și jocuri, uitând de tot ce au îndurat în decurs de un an, negândindu-se la ce vor avea de înfruntat pe ziua de mâine.

De regulă, cu ocazia zilei de întâi Mai, în centrele din apus se petrec turburări serioase, ciocniri între poliție și lucrători, manifestații pe strade. La București n'a fost nimica din toate acestea. A fost sărbătoarea muncii și lucrătorii, albinele harnice, cari adună pentru alții fagurul cel duce, au ținut să nu le turbure nimeni sărbătoarea lor. Nici o manifestație pe strade, nici un strigăt la adresa exploataților de toate categoriile, exploatații, cari în timpul din urmă au devenit atâtea de odioși. N'au avut nici un cuvânt de protestare nici în contra acelora cari s'au folosit de munca lor, nici în contra acelora, cari le-au înșelat buna lor credință. Ci în sfânta sărbătoare a muncii i-au iertat pe toți ca la orice zi mare.

Și tot afară în mijlocul naturei, sub cerul albastru al lunei lui Maiu, au aranjat și Transilvănenii sărbătorirea zilei de trei Maiu. Ca

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, — — de primul rang. — — ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

minunată coincidentă, care ar putea să ne îndreptățească a crede că pronia cerească a legat de zilele luminoase ale lui Maiu împlinirea de mult așteptatului vis. Căci în Maiu s'au petrecut cele mai mari evenimente din istoria noastră mai nouă. La trei Maiu am avut adunarea de pe Câmpul Libertății, la zece Maiu întreita sărbătoare a regatului român liber. Cine știe ce surprize ne vor mai purta aceste zile senine pline de soare și de lumină.

Poate, odată tot într'o zi de Maiu, ceice au văzut valul de sânge curgând pe sub dealurile Plevnei vor merge să-și reia în stăpânire ceea ce recunoștința muscălească le-a răpit la unsprezece Maiu. Poate din mii de piepturi se va înălța imnul de slavă către Dumnezeuul neamurilor asuprite. Poate din cele patru unghiuri ale pământului acestui neam se va vesti plinirea vremii: O turmă și un păstor.

Căci e prea minunată coincidența asta. În Maiu, când înfloresc toate florile, când e atâta viață și atâta tinerețe în firea întreagă, atunci ni-s'a dat să vedem împlinindu-se atâtea gânduri sfinte ale străbunilor noștri. Într'o zi de Maiu s'a rupt lanțul robiei, într'o zi de Maiu s'a spus lumii că suntem o națiune, care va ști — și a dat dovezi, că știe să-și apere drepturile firești, de cari „nu s'a putut atinge nici humul, nici gotul“. Într'o zi de Maiu marii patrioți ai României rupând orice legături de vazalitate cu ceice de veacuri au voit umilirea acestei țări, s'au declarat stăpâni pe țara și pe soarta lor.

Nu este aici o coincidentă minunată? Un glas tainic par'că ne spune: Luptați cu curaj, luptați cu îndârjire pentru adevăr și pentru dreptate. Luptați fără preget. Precum înfloresc în Maiu firea întreagă, așa va înflori visul vostru, care abia acum încolțește în sufletele multor fii ai acestui neam. Și va da roadă bogată.

Dar unde îmi fuge gândul. Voiam să vorbesc de felul cum se sărbătorește aici ziua de 3 Maiu și cine o sărbătorește. Ca în totdeauna în frunte stă Liga Culturală, la al cărei apel răspund mii de cetățeni ai capitalei. La Ateneu se ține o conferință despre însemnătatea zilei. În ultimii ani a vorbit dl Iorga. Și cuvintele marelui învățat au avut totdeauna darul de a trezi în suflete mândrie, de a trezi dorul de alte vremi, de a trezi dragostea de jertfă pentru a se duce cu succes cea mai frumoasă cea mai înălțătoare luptă: lupta pentru idealul unui neam nobil dar oropsit de soarte. Anul acesta se zice că va vorbi altcineva.

Societățile ardelenesti, în frunte cu „Cercul Românilor de peste Munți“ și „Carpații“ au luat de asemenea măsuri pentru sărbătorirea zilei de 3 Maiu. Un parastas se va oficia pentru cei cari au căzut în memorabilele zile dela 1847—1848. Iar cei mulți, masa cea mare a lucrătorilor ardeleni au organizat tradiționalul lor bal, care atrage mii de vizitatori din toate clasele societății bucureștene.

Și, în timp ce se fac pregătirile pentru aceste serbări cari sunt în același timp un protest în contra dușmanului și în contra nenorocului, care a urmărit veacuri de rândul acest neam, mă gândesc cu durere la multe. O fi firea mea așa. De multe ori nu văd pe om, văd însă foarte bine umbra lui. Și sunt oameni, cari nu există decât prin umbra lor, prin pata de întunec, pe care o duc cu ei în tot locul, pe unde se strecoară, unde caută să ajungă. Mă gândesc la duhul care ar trebui să stăpânească în aceste zile de glorioasă amintire toate sufletele. Mă gândesc la sentimentul de generală înfrățire, care ar trebui să-i stăpânească pe toți. Știu însă că și de data aceasta se vor găsi oameni cu umbră, cari nu vor lăsa neexploatat prilejul de a-și

plasa micile răutăți și, bătându-se în piept ca fariseul din evanghelie, vor încerca să arunce învinuiri neîntemeiate vor căuta să facă în fața lumii, care de multe ori nu-i cunoaște, că ei reprezintă, singuri ei pe adevărații apărători ai idealului nostru.

Văd pe mititelul încurcă lume, care este preocupat de un singur gând: Acela de a atrage asupra lui toate privirile, de a face lumea să creadă că în el se rezumă totul. Aud pe cutare individ declarând cu patos, invocând geniul nemuritor al acestui neam. Văd bine că nu urmărește decât să se lustruiască pe el în umbra marilor nume ale acelor, cari au știut să lucreze în liniște, fără a cere nimica pentru ei, cari au știut să facă binele, precum își face albina mierea ei, nu pentru ei, ci pentru alții, pentru fiii poporului lor. Iar ei au murit în sărăcie.

Mă gândesc la acești oameni și un sentiment de oroare mă cuprinde. Câtă lipsă de suflet. De ce n'ar fi lăsând cel puțin clipelor acestora seninătatea și lumina pe care suntem dator să o păstrăm cu toții? Astăzi, când sărbătorim pe cei cari au știut să lupte, să tacă și să moară, când în sufletul nostru răsare luminoasă icoana Craiului pribeag al munților, cari poartă aur în sinul lor, ar trebui să vedem manifestându-se caractere. Cei cari trăiesc numai prin fața lor de întunec să stea la o parte.

Correspondent.

O excursiune școlară¹⁾.

— Corespondență ocazională. —

Codlea, 14 Mai n.

Pedagogia pune mult pond pe excursiunile școlare și popoarele mai înaintate în cultură fac dese excursiuni cu elevii diferitelor școli, nu numai prin împrejurimi, ci până și prin mari depărtări. În ziarele noastre încă ni-s'a dat ocaziuni a ceti dări de seamă despre astfel de excursiuni, făcute mai ales cu elevii din școlile medii sau superioare. O însemnătate deosebită însă au excursiunile școlare mai mari pentru elevii școlilor populare dintre cari mulți își petrec viața sub același orizont sub care s'au născut, fără a avea ocaziune de a vedea și alte ținuturi, decât pe acela în care trăiesc.

Cheltuiala, împreună cu o astfel de excursiune, este foarte mică în raport cu câștigul moral și intelectual, ce-l dobândesc elevii. Săptămâni, luni, ba chiar și după ani întregi povestesc despre lucrurile văzute, cari s'au imprimat în sufletul lor, ca toate impresiunile puternice din tinerețe, pe cari cu atâta ușurință le povestesc și în etatea cea mai înaintată moșnegii.

Dar pe lângă aceia, că elevii văd atâtea lucruri nouă limpede și în toate amănuntele, pe lângă aceea, că văd în realitate foarte multe lucruri, despre cari au învățat în școală și despre cari numai ideie palidă puteau să aibă, excursiunile mai au încă și alte efecte bune și anume:

Poporul nostru, amestecat cu atâtea popoare streine, a fost imposibil să nu fie influențat de ele și într'un loc dela unii, în alt loc dela alții, a împrumutat expresiuni, obiceiuri, port, etc., ceea ce constituie o dismembrare câtuși de cât periculoasă pentru unitatea noastră națională. Alegându-ne ca țel al excursiunii un ținut mai puțin influențat de streini, elevii vor vedea aievea ce e al nostru, îl vor aprecia, îl vor iubi și-l vor imita.

Pe de alta parte e cunoscută starea noastră de modestie demnă de compătimit în multe părți față de alte popoare conlocuitoare, al

¹⁾ Atragem, în mod deosebit, atențiunea învățătorilor noștri asupra acestei corespondențe. N. Red.

căror trecut darnic e tata prezentului îngâmfat și față de cari poporul nostru trăește încă și azi cu smierenia moștenită din temnița neștiinței și a umilinței de veacuri. Mândria națională, în astfel de împrejurări, trăește ascunsă, sau nici nu mai există în foarte mulți, pe când e știut, că tocmai această mândrie este cel dintâi și cel mai mare paznic contra desnaționalizării.

Vom da un puternic avânt acestei mândrii arătând elevilor noștri faptice astfel de lucruri, cari pot rivaliza sau întrece pe cele ale conlocuitorilor noștri. Mândrindu-se cu ee și al lor nu se vor mai considera mai pe jos decât alți și nici nu vor mai imita lucruri străine cu atâta ușurință, ca mai înainte,

Conduc de aceste idei, am făcut, cu un grup de 22 elevi și eleve din școala de repetițiune, o excursiune dela Codlea de lângă Brașov până la Sibiu și împrejurime.

Favorizați de un timp admirabil plecarăm Mercuri în 26 Aprilie n. cu trenul spre Făgăraș. Pe cât de frumos răsărea soarele, pe atât de fericite radiau fețele elevilor mei. Nu făcurăm 10 minute cu trenul și iată încep lucrurile necunoscute elevilor decât din auzite; și — o ploaie de întrebări. Iată Țințariu! iată Vlădenii! Hămărăzile! Hura!! săntem sub tunel; și de abia ești, trenul trece pufând peste mărețele viaducte de beton ferat dela Șinca veche. Sânt impozante aceste viaducte și te fac să admiri mintea omenească. Alt orizont! altă lume! și copiii nu se mai depărtează de lângă geamuri, iar eu n'am nici timp, nici putere să răspund la toate întrebările.

Ne oprirăm la Făgăraș, unde cercetarăm, toate lucrurile mai de însemnătate și unde ne conduse cu mare bunăvoință și cu multă amabilitate, dl Bucur Buzdugan învățator la școala noastră de acolo.

O tristă pagină din istoria noastră națională ne trecu pe dinaintea ochilor vizitând vechea biserică gr.-cat. zidită de Constantin B. Basarab; unirea cu toate ale sale; iar vechile cărți bisericești, scrise în limba slavonă, slavonă-română și greco-română, ne reamintea restrîștea vremilor trecute. Admirarăm frumoasa pictură veche și urcarăm în clopotnița, zidită și ea ca întreaga biserică în vechiul stil bizantin, din care clopotele lui Brancoveanu cântă și astăzi tuturor cântecul cu sfârșit atât de semnificativ:

„Să știți c'a murit creștin
Brancoveanu Constantin“.

Vizitând școala gr.-cat. și gr.-or. văzurăm imediat unul dintre efectele desbinării noastre religioare. Oare de ce n'ar putea fi în Făgăraș, în loc de două școli cu câte un învățator, o singură școală bună cu doi sau mai mulți învățatori? Oare cele patru puncte de credință și-acum mai au atâta putere, încât să ne țină străini frații de frați și să ne împiedece în calea propășirii spre paguba noastră și spre bucuria altora; s'au sânt alte cauze de ordin mai inferior, cari împiedecă conlucrarea baremi în cele culturale și școlare?...

O vagă deprimare sufletească ne însoți în tot decursul cercetării Făgărașului. În mijlocul unei mări de Români un oraș cu un caracter atât de strein! Visitarăm apoi pe rând frumosul spital civil, biserică luterană, podul Oltului, Galațul cu școala și biserică sa, vechea cetate istorică a Făgărașului, uzina de electricitate și biserică rom. cat. culegând din tot locul învățături din toate domeniile științei. Mai ales Oltul făcu asupra elevilor o impresiune deosebită, căci ei nu mai văzuseră nici odată un rîu atât de mare. Cât de lin! cât de măreț! și totuși se frământă, ca un suflet încătușat, făcând ici ochiuri, dincolo spume; când ici, când colea zvacnește câte-o undă mănoasă, pentru-ca iarăși să se liniștească și

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Róti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț.

Mare asortiment în trusouri pentru mirese. La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

zastru și am ajuns la concluzia că *na n'o poartă numai aparența și sărăcia poporului, ci și alți factori.* Ne-am, în adevăr, în numărul 21 al ziarului nostru: „Sântem săraci? Dar nu știm și știm și aceea, că nu sântem atât de săraci cât privesc punga, ci cât privește inima. Inimile, mai ales ale intelectualilor noștri, sânt cu mult mai largi de inimile lor”. Nu numai sărăcia ne-a în prăpastia în care ne aflăm, ci și slaba purtare de grijă a unor funcționari chemați să conducă destinele vieții noastre publice. Am numit între aceștia pe on. comitet național care pare că s'ar fi uitat cu desăvârșire că „un neam suprit nu poate trăi fără cultură și fără cultură fără școli primare cu greu se poate închipi”. Am susținut chiar on. comitetul „crede că culturii românești îi arde de un singur lucru care este organul de concurență din Arad”, ne-am pus întrebarea, foarte justificată: „ce nu s'ar fi putut face pentru salvarea școlilor, cari au apus, dacă on. comitet n'ar fi crezut că e mai bine să infunde cu zeci și cu sute de mii pe samsarii răposatei suferințe a comitetului, și ce spirit ar fi arătat în școlile cari există azi, dacă locul organului de concurență delat din Arad, comitetul cel scump la țărițe ar fi dat cele câteva zeci de mii, pe cari cheltuieste pentru a pute zice că „făcut și el ceva” — pentru crearea unei foi pe seama tuturor învățătorilor noștri a căror cea mai mare parte se adapă astăzi din „Néptani-lapja” și din alte foi ungurești”.

Acestea le spuneam despre comitet, aceste le susținem neschimbat și azi. Dar ce zice la aceste „Românul”, după o lungă chibzuală de trei și jumătate?

„face o socoteală conform căreia pentru susținerea celor 500 de școli trebuie la un milion de coroane — pe care de unde să le iai? Și el de unde să iai dacă nu un milion, cel puțin un sfert de milion, și unii stimati membrii ai comitetului n'ar fi de părerea că acești bani ar fi bine să se arunce pe o gazetă de cultură, care n'aduce nici o cinstire și nici o dezvoltare a culturii românești. Am fi mai bucuroși, în adevăr, dacă în „Românului”, comitetul ar fi dat cele mijloace de cari dispune măcar pentru salvarea câtorva școli — cum d. e. pentru a celei din Sibiu — precum și pentru o revistă de seamă tuturor celor vr'o trei mii învățători, cari nu credem să fie mulți numai cu proza aleasă și cu obezia delicată a „Românului”.

„mai pus vina și pe consistorii, și pe sinoade și pe congrese, cari au fost pe asesorii și printre deputații lor un număr mare de oameni, cari n'au avut o tragere de inimă pentru chestiunile culturale ale neamului, și în lo-

cul cărora, dacă ar fi fost în aceste vremuri grele, oameni entuziaști, ar fi putut salva încă foarte mult. N'am fost și nu sântem de părerea, că s'ar fi putut salva totul — dar afirmăm cu toată tăria, că s'ar fi putut salva prin altfel de oameni foarte mult. Am afirmat, că „nu numai parlamentul din Pesta nu e reprezentant al voinței poporului, ci și sinoadele noastre sânt niște minciuni tot atât pe mari, din acest punct de vedere.”

Dacă trebuie trezită în Român conștiința de cetățean care-și înțelege valoarea votului pentru un deputat în parlamentul din Pesta, trebuie să o trezim și pe aceea de membru al bisericicii constituționale. Pentru că binele nostru atiră mai mult de funcționarea normală a sinoadelor și a congresului, decât de cuvântările, ori cât de frumoase ar fi ele, ale deputaților noștri dietali”. Și aceste cuvinte le susținem cu toată tăria, și la timpul său, vom intra cu toată puterea de care dispunem, în luptă pentru schimbarea prăpăstiosului nostru sistem de viață sinodală, care e un simulacru.

Acestea le-am spus și pentru aceste ne înjură „Românul” — după o răzgândire matură de trei luni și jumătate!

Ceeace se desface din articolul „Românului” par'că ar vrea să zică: „Poporul e sărac! Băgați-vă mâinile în buzunar și tăceți sau, cel mult, fluturați a pagubă! Cultura unui popor nu e lucru atât de grozav, încât să merite să-ți spargi serios capul cu ea. Noi avem să îngrijim de soarta politică a neamului românesc. Cultură, scriitori, școli — acestea sunt de ordin secundar!...”

Ordinul confidențial.

— Un articol al „Tel. Român”. —

În sfârșit s'a îndurat și organul dlui Goldiș să înregistreze ordinul confidențial al ministrului de interne privitor la purtarea tricolorului. În loc de comentariu însă, așa printre șire își exprimă supărarea față de »o parte a presei române« că a cerut lămurirea situației și declarații categorice din partea ministrului de interne, — poate pentru că aceste comentarii nu cadrează cu discursul mangrist al stăpânului său.

Știrea noastră despre ordinul confidențial o confirmă și »Tel. Român« în numărul ce ne sosește azi, scriind următoarele:

Sântem puși în poziția de a putea confirma și noi existența acestui ordin confidențial. A făcut comunicarea despre el însuși ministrul președinte, contele Khuen-Héderváry, în fața Excelenței Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru Ioan Meșianu, cu ocaziunea ultimei întrevederi pe care au avut-o în Budapesta, dacă nu ne înșeală memoria, în 20 Februarie 1911. Atunci spunea prim-ministrul țării noastre, că a luat măsuri, pe cale confidențială, ca poporul să nu mai fie șicanat din pricina colorilor româ-

nești, întrucât acelea fac parte întregitoare din portul țărănesc.

N'am luat notiță despre acest ordin confidențial al domnului ministru-președinte, ca ministrul de interne al țării, tocmai pentru că e ordin confidențial, care nu poate fi supus aprecierii și criticii publice, dar mai ales, pentru că voiam să vedem, cum va fi înțeles și cum va fi executat acest ordin binevoitor al guvernului din partea organelor sale subalterne? Și dacă e adevărul că aceea ce a scris ziarul arădan »Tribuna«, că s'ar fi întâmplat acum de arădan »Tribuna«, că s'ar trebuie să facem constatarea, că nu pretutindenea a fost înțeles ordinul ministrului de interne. De aceea, pedepsirea jandarmilor aflați vinovați pentru cele săvârșite de ei în Câmpeni, a urmării sigur pentru aceasta neînțelegere a ordinului, o pedepsire pentru ignorarea lui.

Ordinul există deci de mult; și guvernul văd-ști, de ce a aflat de bine a-l da ca ordin confidențial, nu ca ordin publicat în toată regula în foaia oficială. Pentru a ne putea provoca la el totdeauna, când ar cere trebuința. Știm, că există ordinul, dar cuprinsul nu îl cunoaștem. Deci să nu așteptăm dela ei mai mult, decât poate că conține.

Firește, nu sântem de acord cu »Telegr. Rom.« în ce privește dreptul criticii și nu admitem că „ordinul confidențial” nu poate fi adus în discuție publică, pentru că ordinul rămâne ordin. Chiar de aceea am stăruit și stăruim și acum să primim declarații categorice în chestia aceasta, pentru că goana după tricolor continuă și acum cu forță neslăbită.

Scrisori din București.

Luna Maiu. — De ce ne aduce aminte. — Sărbătoarea muncii. — Zile de glorie și durere. — Oamenii cu umbră.

București, 2 Maiu,

Ziua de întâi Maiu este considerată ca adevărată sărbătoare populară. E sărbătoarea muncii cinstite, obositoare și rodnică. E sărbătoarea acelora, pentru cari firea a lăsat atâtea greutate și așa de puține clipe de bucurie. Și ei știu să-și sârbeze ziua aceasta, care este a lor — pe când alții au prea multe zile de repaos și nu știu cu ce să-și omoare uritul.

În București, ca și în orașele de provincie ziua de întâi Mai s'a sărbătorit de către lumea muncitoare cu multă însuflețire. Grupurile de lucrători, păstrând cea mai perfectă ordine, au eșit afară din oraș, sub cerul liber, bucurându-se aici de mult așteptata clipă de odihnă, petrecând cu cântece și jocuri, uitând de tot ce au îndurat în decurs de un an, negândindu-se la ce vor avea de înfruntat pe ziua de mâine.

De regulă, cu ocazia zilei de întâi Mai, în centrele din apus se petrec turburări serioase, ciocniri între poliție și lucrători, manifestații pe strade. La București n'a fost nimica din toate acestea. A fost sărbătoarea muncii și lucrătorii, albinele harnice, cari adună pentru alții fagurul cel duce, au ținut să nu le turbure nimeni sărbătoarea lor. Nici o manifestație pe strade, nici un strigăt la adresa exploataților de toate categoriile, exploatații, cari în timpul din urmă au devenit atâtea de odioși. N'au avut nici un cuvânt de protestare nici în contra acelora cari s'au folosit de munca lor, nici în contra acelora, cari le-au înșelat buna lor credință. Ci în sfânta sărbătoare a muncii i-au iertat pe toți ca la orice zi mare.

Și tot afară în mijlocul naturii, sub cerul albastru al lunei lui Maiu, au aranjat și Transilvănenii sărbătorirea zilei de trei Maiu. Ca

AJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —

ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

at
tea
de 2
de m
etrecu
noast
adunare
Maiu în
ber. Cu
aceste
e liber.
te, odată
ut valul
Plevnei
recuno
zece Ma
înălța
rilor asu
ale păr
plinirea
e prea
când în
și atâta
ri sfinte
iu s'a
s'a s'
dr.

minunată coincidență, care ar putea să ne îndreptățească a crede că pronia cerească a trecut, gat de zilele luminoase ale lui Maiu implinirea de mult așteptatului vis. Căci în Maiu au petrecut cele mai mari evenimente din istoria noastră mai nouă. La trei Maiu am avut adunarea de pe Câmpul Libertății, la aceste trei Maiu întreita sărbătoare a regatului român liber. Cine știe ce surprize ne vor mai aduce odată aceste zile senine pline de soare și de

ut valul înă.
Plevnei
recuno
zece Ma
înălța
rilor asu
ale păr
plinirea
e prea
când în
și atâta
ri sfinte
iu s'a
s'a s'
dr.

oate, odată tot într'o zi de Maiu, ceice văzut valul de sânge curgând pe sub deazece Mae Plevnei vor merge să-și reia în stăpânire înălța înăce recunoștința muscălească le-a răpit la ilor asu
zece Maiu. Poate din mii de piepturi ale păr
înălța imnul de slavă către Dumnezeuul
plinirea v
nurlor asuprite. Poate din cele patru un
e prea
uri ale pământului acestui neam se va
când în
și un păstor.
Căci e prea minunată coincidența asta. In
dat s'aiu, când înfloresc toate florile, când e atâta
și atâta tinerețe în firea întreagă, atunci
ni-s'a dat să vedem împlinindu-se atâtea
gânduri sfinte ale străbunilor noștri. Într'o zi
de Maiu s'a rupt lanțul robiei, într'o zi de
Maiu s'a spus lumei că suntem o națiune,
care va ști — și a dat dovezi, că știe să-și
apere drepturile firești, de cari „nu s'a putut
atinge nici hunul, nici gotul“. Într'o zi de
Maiu marii patrioți ai României rupând orice
legături de vazalitate cu ceice de veacuri au
voit umilirea acestei țări, s'au declarat stăpâni
pe țara și pe soarta lor.

Nu este aici o coincidență minunată? Un glas tainic par'că ne spune: Luptați cu curaj, luptați cu îndârjire pentru adevăr și pentru dreptate. Luptați fără preget. Precum înfloresc în Maiu firea întreagă, așa va înflori visul vostru, care abia acum încolțește în sufletele multor fii ai acestui neam. Și va da roadă bogată.

Dar unde îmi fuge gândul. Voiam să vorbesc de felul cum se sărbătorește aici ziua de 3 Maiu și cine o sărbătorește. Ca în totdeauna în frunte stă Liga Culturală, la al cărei apel răspund mii de cetățeni ai capitalei. La Ateneu se ține o conferință despre însemnătatea zilei. În ultimii ani a vorbit dl Iorga. Și cuvintele marelui învățat au avut totdeauna darul de a trezi în suflete mândrie, de a trezi dorul de alte vremi, de a trezi dragostea de jertfă pentru a se duce cu succes cea mai frumoasă cea mai înălțătoare luptă: lupta pentru idealul unui neam nobil dar oropsit de soarte. Anul acesta se zice că va vorbi altcineva.

Societățile ardelenesti, în frunte cu „Cercul Românilor de peste Munți“ și „Carpații“ au luat de asemenea măsuri pentru sărbătorirea zilei de 3 Maiu. Un paraslas se va oficia pentru cei cari au căzut în memorabilele zile dela 1847—1848. Iar cei mulți, massa cea mare a lucrătorilor ardeleni au organizat tradiționalul lor bal, care atrage mii de vizitatori din toate clasele societății bucureștene.

Și în timp ce se fac pregătirile pentru aceste serbări cari sunt în acelaș timp un protest în contra dușmanului și în contra nenorocului, care a urmărit veacuri de rândul acest neam, mă gândesc cu durere la multe. O fi firea mea așa. De multe ori nu văd pe om, văd însă foarte bine umbra lui. Și sunt oameni, cari nu există decât prin umbra lor, prin pata de întunec, pe care o duc cu ei în tot locul, pe unde se strecoară, unde caută să ajungă. Mă gândesc la duliul care ar trebui să stăpânească în aceste zile de glorioasă amintire toate sufletele. Mă gândesc la sentimentul de generală înfrățire, care ar trebui să-i stăpânească pe toți. Știu însă că și de data aceasta se vor găsi oameni cu umbră, cari nu vor lăsa neexploatat prilejul de a-și

plasa micile răutăți și, bătându-se în piept ca fariseul din evanghelie, vor încerca să arunce învinuiri neîntemeiate vor căuta să facă în fața lumei, care de multe ori nu-i cunoaște, că ei reprezintă, singuri ei pe adevărații apărători ai idealului nostru.

Văd pe mititelul incurcă lume, care este preocupat de un singur gând: Acela de a atrage asupra lui toate privirile, de a face lumea să creadă că în el se rezumă totul. Aud pe cutare individ declarând cu patos, invocând geniul nemuritor al acestui neam. Văd bine că nu urmărește decât să se lustruiască pe el în umbra marilor nume ale acelora, cari au știut să lucreze în liniște, fără a cere nimica pentru ei, cari au știut să facă binele, precum își face albina mierea ei, nu pentru ei, ci pentru alții, pentru fiii poporului lor. Iar ei au murit în sărăcie.

Mă gândesc la acești oameni și un sentiment de oroare mă cuprinde. Câtă lipsă de suflet. De ce n'ar fi lăsând cel puțin clipele acestora seninătatea și lumina pe care suntem dator să o păstrăm cu toții? Astăzi, când sărbătorim pe cei cari au știut să lupte, să tacă și să moară, când în sufletul nostru răsare luminoasă icoana Craiului pribeag al munților, cari poartă aur în sinul lor, ar trebui să vedem manifestându-se caractere. Cei cari trăiesc numai prin fața lor de întunec să stea la o parte.

Correspondent.

O excursiune școlară¹⁾.

— Corespondență ocazională. —

Codlea, 14 Mai n.

Pedagogia pune mult pond pe excursiunile școlare și popoarele mai înaintate în cultură fac dese excursiuni cu elevii diferitelor școale, nu numai prin împrejurimi, ci până și prin mari depărtări. În ziarele noastre încă ni-s'au dat ocaziuni a ceti dări de seamă despre astfel de excursiuni, făcute mai ales cu elevii din școalele medii sau superioare. O însemnătate deosebită însă au excursiunile școlare mai mari pentru elevii școalelor populare dintre cari mulți își petrec viața sub acelaș orizont sub care s'au născut, fără a avea ocaziune de a vedea și alte ținuturi, decât pe acela în care trăesc.

Cheltuiala, împreună cu o astfel de excursiune, este foarte mică în raport cu câștigul moral și intelectual, ce-l dobândesc elevii. Săptămâni, luni, ba chiar și după ani întregi povestesc despre lucrurile văzute, cari s'au imprimat în sufletul lor, ca toate impresiunile puternice din tinerețe, pe cari cu atâta ușurință le povestesc și în etatea cea mai înaintată moșnegii.

Dar pe lângă aceia, că elevii văd atâtea lucruri nouă limpede și în toate amănuntele, pe lângă aceea, că văd în realitate foarte multe lucruri, despre cari au învățat în școală și despre cari numai ideie palidă puteau să aibă, excursiunile mai au încă și alte efecte bune și anume:

Poporul nostru, amestecat cu atâtea popoare streine, a fost imposibil să nu fie influențat de ele și într'un loc dela unii, în alt loc dela alții, a împrumutat expresiuni, obiceiuri, port, etc., ceace constituie o dismembrare câtuși de cât periculoasă pentru unitatea noastră națională. Alegându-ne ca țel al excursiunii un ținut mai puțin influențat de streini, elevii vor vedea aievea ce e al nostru, îl vor aprecia, îl vor iubi și-l vor imita.

Pe de alta parte e cunoscută starea noastră de modestie demnă de compătimit în multe părți față de alte popoare conlocuitoare, al

¹⁾ Atragem, în mod deosebit, atențiunea învățătorilor noștri asupra acestei corespondențe. N. Red.

căror trecut darnic e tata prezentului îngăfat și față de cari poporul nostru trăește și azi cu smierenia moștenită din temnița științei și a umilinței de veacuri. Mândria națională, în astfel de împrejurări, trăește ascunsă sau nici nu mai există în foarte mulți, pe care e știut, că tocmai această mândrie este dintâi și cel mai mare paznic contra desnaționalizării.

Vom da un puternic avânt acestei mândri arătând elevilor noștri faptice astfel de exemple de cruri, cari pot rivaliza sau întrece pe cele conlocuitorilor noștri. Mândrindu-se cu cele al lor nu se vor mai considera mai puțin decât alți și nici nu vor mai imita lucruri străine cu atâta ușurință, ca mai înainte.

Conduc de aceste idei, am făcut, cu grup de 22 elevi și eleve din școala de învățăminte, o excursiune dela Codlea de lângă Brașov până la Sibiu și împrejurime.

Favorizați de un timp admirabil plecați Mercuri în 26 Aprilie n. cu trenul spre garaș. Pe cât de frumos răsărea soarele, atât de fericite radiau fețele elevilor mei. făcărăm 10 minute cu trenul și iață încep crurile necunoscute elevilor decât din auz și — o ploaie de întrebări. Iată Tințariu Vlădenii! Hămărăzile! Hura!! sântem tunel; și de abia eșiți, trenul trece peste mărățele viaducte de beton ferat și Sinca veche. Sânt impozante aceste viaducte și te fac să admiri mîntea omenească orizont! altă lume! și copiii nu se mai părtează de lângă gearmuri, iar eu n'am timp, nici putere să răspund la toate întrebările.

Ne oprirăm la Făgăraș, unde cercetăm toate lucrurile mai de însemnătate și unde conduse cu mare bunăvoință și cu multă simpatie, dl Bucur Buzdugan învățător școala noastră de acolo.

O tristă pagină din istoria noastră națională ne trecu pe dinaintea ochilor vizitând vechea biserică gr.-cat. zidită de Constantin B. Basarab; unirea cu toate ale sale; iar chile cărți bisericești, scrise în limba slavonă-română și greco-română, ne reamintea restrîștea vremilor trecute. Admirărăm moasa pictură veche și urcarăm în clopotnița, zidită și ea ca întreagă biserica în stil bizantin, din care clopotele lui Brancoveanu cântă și astăzi tuturor cântecul sfârșit atât de semnificativ:

„Să știți c'a murit creștin
Brancoveanu Constantin“.

Vizitând școala gr.-cat. și gr.-or. văd imediat unul dintre efectele desbinării religioase. Oare de ce n'ar putea fi în garaș, în loc de două școale cu câte un învățator, o singură școală bună cu doi sau mai mulți învățatori? Oare cele patru clase de credință și-acum mai au atâta putere cât să ne țină străini frații de frați și să împiedece în calea propășirii spre țara noastră și spre bucuria altora; s'au sămănate cauze de ordin mai inferior, cari împiedică conlucrarea baremi în cele culturale și culturale?...

O vagă deprimare sufletească ne însușii tot decursul cercetării Făgărașului. Într'unul unei mări de Români un oraș cu caracter atât de strein! Visitarăm apoi frumosul spital civil, biserica luterană din Oltului, Galațul cu școala și biserica sa cea cetate istorică a Făgărașului, uz electricitate și biserica rom. cat. culegătoare tot locul învățături din toate domeniile. Mai ales Oltul făcu asupra elevilor o impresiune deosebită, căci ei nu mai văzuseră odată un rîu atât de mare. Cât de liniștit măreț! și totuși se frământă, ca un sul cătușat, făcând ici ochiuri, dincolo și când ici, când coala zvăcnește câte-o mânăoasă, pentru-ca iarăși să se liniștească.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Róti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe
= plătire în rate lunare fără nici o
de preț.

= Mare asortiment în trusouri pentru mire
La cerere din provincie trimite bogatul catalog

să plece mai departe, trăind par'că o viață apăsată, până ce, trezindu-se din somnolență, o ia hoinind printre munți spre câmpia românească.

Răpiți de oboseală ne prinse atât de bine prânzul dat de dnii Ilie Beleuță catichet și B. Buzdugan inv., pentru care și pe această cale le aduc mulțumită binemeritată.

La orele 4 și 10 m. pornirăm spre Avrig. Cu toată oboseala elevii erau bine dispuși și întrebările nu mai conțineau. Munții Făgărașului îi fermecară. Atâția uriași cărunți culcați unul lângă altul pe aceeași perină de argint, cu picioarele învalite în plapome verzi, își dorm somnul de veacuri!

La 7 și 25 m. sosirăm în satul lui George Lazăr. Se înserase de-a binele. Intunerecul, o răcăiul broaștelor, conturile nedeslușite ale satului, streinătatea aruncară pe fețele elevilor vâlul îngrijorării. „Unde vom dormi peste noapte dle învățător?“ Eu n'aveam însă nici o grijă. Din bună vreme scrisesem vrednicului protopop al Avrigului I. Cădea, să binevoiască a încunoștiința pe cei cinci învățători despre excursiunea noastră, cari la rândul lor, înțelegându-se cu câțiva fruntași din sat, să mi găzduiască câte 3-4 elevi. Eram îndreptățit, că la gară ne va întâmpina cineva trimis de acest fruntaș oficial al bisericii, mai ales că-i scrisesem, că n'am mai fost nici o dată în Avrig, și — m'am înșelat. Spre noaptea noastră însă scrisesem și colegului Il. Aman, ca unui fost coleg de școală, o carte postală avizându-l despre sosirea noastră și să ne și întâmpină. Mă minunai, când mi spuse, că dl protopop nu le-a spus nimic despre excursiunea noastră și un fior ușor îmi răbătu spatele, când mă cugetai, că dacă nu și fi scris lui Aleman, rămâneam cu elevii drum într'un sat cu desăvârșire strein.

Sub conducerea lui Aleman sosirăm la școală, împărțirăm elevii în grupuri și-i împărțirăm pe la mai mulți fruntași și anume: d-nii Nichiță Spârlea, G. Maxim, V. Spârlea, Vas. Racotă, I. Coțofană, S. Romanul și Radăuț, cărora le exprim mulțumita pentru ospitalitatea de care vorbiam cu recunoștință și a doua zi.

În ziua a doua vizitarăm fabrica de sticlă, și al sanatoriului Bruckenthal și apoi, lângă mormântul marelui G. Lazăr, așteptărăm până să se termine povestind despre viața acestor mărișori. Elevilor le era încă vie în memorie povestea lui C. B. Basarab cu toată icoana de simplitate a vremilor trecute, când limba noastră considera ca neapță de-a putea servi și limbă literară și sufletele lor erau satisfăcute acum, odihnind lângă mormântul acestor mari oameni, care cu puterea geniului său a spart în fața disprețului față de limba noastră, întredind cel dintâi liceu cu limba de propunere în limba noastră.

Împreună cu colegul Aleman, care cu multă băvoință ne însoțise în tot decursul pelerinajului nostru în Avrig, sosirăm la gară și după multă vreme pornirăm voioși spre Avrig.

(Sfârșitul va urma).

Dela Academia română.

— Deschiderea sesiunii generale. — Programul lucrărilor. —

București, 215 Mai.

Duminecă după amiază la orele 2 s'a deschis sesiunea generală a Academiei Române. A prezidat d. Iacob Negruzzi, președintele Academiei.

Fotoliul secretarului general a fost ocupat de d. Dimitrie A. Sturdza, secretar perpetuu al Academiei. Au luat parte următorii membri ai Academiei:

N. Iorga, Ion Bogdan, Spiru Haret, Ion Bianu, N. Ganea, Anton Naum, Ion Caragiani, Ion Pușcariu, N. Quintescu, Const. Erbiceanu, Al. Marienescu, Dimitrie Onciul, Th. V. Stefanelli, Al. D. Xenopol, Mihail Șutu, Victor Babeș, Ștefan Hepites, dr. Gh. Marinescu, dr. C. Istrati, L. Mrazec, P. Poni, Anghel Saligny, N. Teclu.

În afară de acești membri ai Academiei au mai asistat dnii Th. Rosetti, membru onorar și d. general Gr. Crăiniceanu, Gh. Țițeica, St. Longinescu, C. Giurescu și Ursu membrii corespondenței.

D. Iacob Negruzzi dă citire programului lucrărilor acestei sesiuni.

D. Dimitrie A. Sturdza, secretar perpetuu, citește raportul activității anuale, adică dela sfârșitul lui Mai, anul trecut până în prezent.

S'a ales o comisiune compusă din dnii Th. V. Stefanelli, D. Zamfirescu și Gr. Antipa, care va alcătui răspunsul la raportul dlui secretar general.

S'a hotărât ca prima ședință publică a Academiei să fie Vineri 6 Mai, când se vor face următoarele lecturi:

Dr. At. Marienescu Dinastia lui Radu Negru.

I. Pușcariu: Munții Tamoși și Tămășel. În fiecare zi la orele 2 p. m. Academia Română va ține ședințe intime până la 25 Mai.

Sâmbătă 7 Mai membrii Academiei vor face o excursie în corpore cu un tren special la Curtea de Argeș. Trenul va pleca din gara de Nord la 8.10 dimineața și se va întoarce seara la 8 și 20.

Nu s'a putut fixa zilele în cari cei trei membrii noi aleși: N. Iorga, Șutzu și Ștefanelli își vor pronunța discursurile de intrare în Academie.

Dlul N. Iorga i-s'a invocat ca motiv că dl Al. D. Xenopol, care îi răspunde discursului său, nu și-a făcut până acum răspunsul.

Voind să se fixeze o zi pentru o comunicare a dlui N. Iorga, doamna sa a spus, că nu va face nici o comunicare până ce nu va pronunța discursul de intrare în Academie.

Academia română în sesiunea aceasta va discuta:

Raportul secretarului general despre activitatea Academiei în 1910—1911.

Raportul comisiunii financiare asupra exercițiului bugetar 1909—1910.

Alegerea comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1910—1911.

Alegerea a doi membrii în locurile vacante în secțiunea științifică, în locul răposatilor D. Grecescu († 2 Octombrie 1910) și Gr. Ștefănescu († 20 Februarie 1911). (Art. 22—24 Stat. 62 Reg.).

Raportul comisiunii permanente a bibliotecii pentru 1910.

Raportul comisiunii Fundațiunii Adamachi pentru 1910—1911 și alegerea a doi membrii cari, împreună cu secretarul general, să for-

meze comisiunea pentru 1911—1912. (Art. 16 Reg. Adam.)

Raportul comisiunii Fundațiunii Oteteleșeanu pentru 1910—1911 și alegerea comisiunii pentru 1911—1912.

Raportul comisiunii pentru împărțirea cărților didactice și religioase din fondurile Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu în 1910 și alegerea comisiunii pentru 1911.

Raportul comisiunii Dictionarului limbii române asupra lucrărilor din 1910—1911 și alegerea comisiunii pentru 1911—1912.

Raportul comisiunii Fundațiunii Ioan Agariți pentru 1910—1911 și alegerea comisiunii pentru 1911—1912.

Raportul comisiunii Fundațiunii Tache P. Anastasiu pentru 1910—1911 și alegerea comisiunii pentru 1911—1912.

Discursurile de recepțiune ale d-lor T. V. Stefanelli, N. Iorga și M. Șutzu.

Deciziune asupra alineatului propus la 7 Mai 1910 a se adăoga la art. 15 Reg. premiilor. (Deciz. 14 Mai 1910).

Deciziune pentru modul acordării premiului „Demostene Constantinide“. (Deciz. 14 Mai 1910).

Chestiunea monumentului lui V. Alexandri (Disc. 26 Mai 1910).

Raportul comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1910—11.

Deciziunea comisiunii speciale pentru acordarea premiilor „Năsturel“ de 4000 lei și al Asociațiunii Craiovene de 1500 lei. (Art. 8, 9, 13, 16 Reg. Prem.).

Deciziunea Secțiunii literare pentru acordarea premiului Eliade-Rădulescu de 5000 de lei. (Art. 14, 15 Reg. Prem.).

Deciziunea Secțiunii științifice pentru acordarea premiului Adalmachi de 5000 de lei. (Art. 14, 15 Reg. Prem.).

Deciziunea Secțiunii științifice asupra lucrărilor prezentate la premiul Lazăr de 5.000 lei despre Animalele domestice în România. (Art. 19, 20 Reg. Prem.).

Deciziunea Secțiunii științifice asupra lucrărilor prezentate la premiul Anastasie Fătu de 3000 lei despre: Harta geologică a județului Mehedinți (Articolele 19, 20 Regulamentul Prem.).

Ședința publică solemnă pentru proclamarea premiilor acordate. (Art. 17 Reg. Prem.).

Subiect ales de Secțiunea literară pentru premiul Adalmachi de 5000 lei, din 1916.

Subiecte alese de Secțiunea istorică pentru premiul Alexandru Bodescu de 1500 lei, din 1914.

Subiect ales de Secțiunea istorică pentru premiul Cuza de 6000 lei, din 1916.

Alegerea comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1910—1911.

Alegerea comisiunii de 12 membri pentru premiul Năsturel de 4000 lei, din 1912. (Art. 13 Reg. Prem.).

Comisiunea de trei membri aleasă de Secțiunea literară pentru cercetarea lucrărilor cari se vor prezenta la premiul Năsturel de 5000 lei, din 1812, despre: Înfrunțarea curentelor străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX.

Comisiunea de câte trei membri alese de Secțiunea istorică pentru cercetarea lucrărilor cari se vor prezenta la premiul din 1912 (Art. 20, Rdg. Prem.):

— Alexandru Ion Cuza, de 20.000 lei, despre istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.

— Eliade-Rădulescu, de 5.000 lei despre starea Principatelor române înainte de Domniile Fanarioti.

Comisiunea de trei membri aleasă de Secțiunea științifică pentru cercetarea lucrărilor cari se vor prezenta la premiul Adamachi de

uspensorii, bandage și ochelari

Șepci de tuns, brice, foarfeci, ochiane, zwickeri, ochelari, baro- și termometre, suspensorii, aparate de inhalat, totfelul de specialități de gumă elastică, PRINTEMPS cel perfect prezervativ femeiesc cu 4 cor., se poate căpăta exclusiv numai la firma:

Dobos Sámuel

din Temesvár-Józsefváros,

(Timișoara-Josefin)

Hunyadi és Miszits-u. sarkán.

Dr. B. BASIOTĂ medic
specialist în morburile femeiești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiunile între orele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

5000 lei (devizibil), din 1912: Cercetări originale asupra pelagrei. (Art. 20 Reg. Prem.).

Alegerea a trei membri corespondenți români la secțiunea istorică.

Alegerea de membri onorari și de membri corespondenți străini.

Formarea bugetului pentru anul 1911—12.

Alegerea secretarilor secțiunilor literare și științifice pe șapte ani (1911—1918). (Art. 16 Stat.).

Alegerea președinților și vice-președinților secțiunilor pentru 1911—1912. (Art. 10 Stat.).

Alegerea președinților și vice-președinților Academiei pentru 1911—1912. (Art. 15 Stat.).

Raportul secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1911.

INFORMAȚII.

ARAD, 16 Mai n. 1911.

— **Jubileul universității din Iași.**

Din Iași primim știrea că în ultimul consiliu profesoral al Universității s'a hotărât în mod definitiv data serbărilor jubulare pentru ziua de 20 Septembrie a. c.

A rămas ca această dată să fie acceptată și de M. S. Regele și în acest scop dl Dr. Bogdan, rectorul Universității, va solicita o audiență Suveranului.

— **»Meghívó«.** Primim o invitare a tinerimii române din Petroșeni la petrecerea dela 21 Maiu n. Invitarea la această petrecere ce se ține sub patronajul reuniunii femeilor române e tipărită numai unguște.

Invitare ungușcă la o petrecere românească! Câtă lipsă de demnitate națională.

lată și invitarea :

»A petrozsényi román ifjúság 1911. évi május hó 21-én a Wagner-féle szálloda összes helyiségeiben zártkörű táncmulatságot rendez, a petrozsényi gör. kel. nőegylet védnöksége alatt, melyre cimzett urat és beccses családját tisztelettel meghívja a Rendezőség.«

— **Chestiuni școlare.** Citim în »Gaz. Tr.« : Sâmbătă a sosit la Brașov dl *Dr. Ioan Mihu*, în calitate de comisar consistorial, și a pertractat în două ședințe cu reprezentanții școalelor noastre centrale mai multe chestiuni de importanță capitală pentru viitorul școalelor noastre și anume : chestiunea regulării pensionării profesorilor, chestiunea zidirei edificiului pentru școala comercială superioară și chestiunea ridicării unui internat pe lângă școalele noastre pe banii și locul casei și grădinei donate de fericitul fondator A. Buntoiu. La ședințe au luat parte președinții comitetelor parohiale dela Sf. Nicolae și din cetate d-nii *Dr. V. Saftu*, și *I. Pușcariu*, directorul gimnaziului sup. *V. Onițiu*, directorul școalei comerciale *A. Vlaicu* și dirigentul școalei reale *G. Chelariu*. Despre rezultatul acestor pertractări comisarul consistorial va raporta consistorului.

Dl Dr. I. Mihu a plecat cu trenul de Duminică dimineață la Vinerea.

— **Misiunea belgiană în România.** Din București ni-se scrie : În cursul săptămânei acesteia va sosi în Capitală prin Constanța misiunea belgiană, compusă din 50 persoane mari comercianți și industriași.

Scopul acestei vizite va fi studierea industriei și comerțului țării noastre și strângerea relațiilor comerciale și industriale cu Belgia.

Misiunea belgiană va vizita multe orașe

ale țării printre care Ploești, Brăila și Galați, unde vor ține conferințe.

Această misiune va alcătui un mic muzeu provizoriu de monstre, unde publicul își va putea da seamă de progresele făcute de belgieni în ramura industriei.

Această misiune va pleca apoi în Rusia, Bulgaria, Serbia și Ungaria.

— **Accident de tren.** Din Craiova se anunță : Duminică o căruță în care se găseau 6 oameni trecând pe linia ferată între stațiile Răcani-Coțofeni prin dreptul km, 274 a fost surprinsă de trenul expres orient care venea spre Craiova dela T.-Severin.

Cinci din cele 6 persoane au fost grav rănite și dintre aceste 2 sânt în agonie.

Una din cele 6 persoane a putut fi salvată ca prin minune, fiind asvârlită de tren în momentul loviturii dincolo de terasamentul liniei ferate.

— **Grevă sângeroasă în Elveția.** Din Zürich se anunță : Zidarii au proclamat Vineri grevă din cauza unui diferend relativ la salarii. Greviștii sunt foarte agitați, deoarece patronii nu vor să le satisfacă cereri e.

În timpul demonstrațiilor repetate de ieri s'au întâmplat câteva ciocniri între greviști și polițiști. Greviștii au aruncat cu pietre asupra polițiștilor, câțiva greviști au tras și focuri asupra lor. Polițiștii au ripostat. O mulțime de lucrători au fost răniți, asemenea și câțiva polițiști.

— **Dar asta ce-i?** Cetim în »Gazeta de Duminică« : Trebile școalelor noastre din Salaj se incurcă tot mai rău și din ce în ce se dă tot mai mult teren liber străinilor, ca să se amestece în chestiuni școlare de importanță. De astădată este vorba de amestecul străinilor în trebile »R. I. R. S.« Pe 18 I. c. adecă este convocată la Tusa (comună curat românească așezată sub Rez) adunarea filială a cercului Crasna-Valcău al amintitei reuniuni. Nu știm cui i-a venit în minte însă ca tot pe acel termin și la acel loc, să invite și pe filiala Vârșolt a reuniunii învățătorilor unguri. În gazeta oficioasă a și apărut deja convocătorul ungarilor, cari cu o văduă bucurie spun că își vor ține adunarea în comun cu colegii lor români. Cum se poate aceasta? Să va pertracta în două limbi? Și oare, ce rost are un lucru ciudat ca aceasta?

Cei puși în fruntea »R. I. R. S.« să dea deslușirile ce le așteaptă publicul românesc să-lăjan.

— **Turcii despre armata română.** Ziarul »La Turquie« publică impresiunile atașatului militar otoman asupra armatei României, pe care a văzut-o la manevre.

Ce privește organizațiunea, armamentul și disciplina, armata română e superioară ori cărei armate din Balcani. Generalii ei sunt profunzi cunoscutări ai războiului modern. Trupele supoartă cele mai grele încercări. Cu un cuvânt armata română e la înălțimea misiunii sale.

— **Pentru incendiarii din Curitău.** (Selaj) am primit eri din Năsăud dela societatea »Mercur« cor. 20.—
E. Tișca, șef-contabil „ 5.—
Total 25.—

Suma aceasta s'a expediat institutului »Silvania« din Șimleu, unde se administrează contribuiriile.

— **Pildă frumoasă.** Primim următoarele rînduri : Tânărul nostru preot dl Nicolae Chicomban și doamna sa, în diagostea lor cea mare față de casa lui Dumnezeu, care în comuna noastră Ghilad este lipsită de podoabe, au binevoit să dăruiască sîntei noastre biserici un chivot, lucrat artistic, și un stihar preoțesc cu motive naționale, ambele în preț de 100 coroane.

Sfințirea lor, făcută în ziua de Florii, a rit sfințenia intrării în Ierusalim a Mânturului și bucuria credincioșilor, care se ceti de pe fețele tuturor. Frumoasă ne-a dat tânărul nostru preot și doamna, rora le dorim ca bunul Dumnezeu să-i mulți ani cu sănătate și să le răsplătească jertfa adusă sf. noastre biserici. Ghilad Aprilie 1911. Mai mulți credincioși.

— **Un gaz nou în atmosferă.** Drul Wegener, privat docent de meteorologie la Universitatea din Marburg, a ținut o rîntă la societatea fizicală, despre paturile cari se alcătuesc atmosfera. După cercetări din urmă la înălțimea de 200 km., atmosfera se alcătuesc dintr'un gaz mult mai ușor cît hidrogenul, cărui i-a dat numele de coroniu. Încă din 1902 Aszman în Berlin Teisserenc de Bort în Paris, au ajuns la cheiere că atmosfera se compune din părți, una până la 11 klm. dela pământ posiera și alta stratosiera, dela 11 klm. sus.

În cea dintâi, temperatura merge până la — 55°. Dimpotrivă în stratosiera temperatura e neschimbătoare. Până la 2 klm. s'a și studiat prin baloane înregistrate în troposferă sunt nori și felurite curenți stratosferă nu sunt nori și vântul bate dela răsărit la apus, adecă tocmai dimpotrivă de cum se învârtește pământul.

Mai sus nu se mai află oxigen și Hann a dovedit în 1875 că la 100 klm. atmosfera trebuie să fie numai din hidrogen. Între 80 și 180 klm. s'ar fi aflând numai gaz. Mai jos s'ar fi aflând cu atâta mai puțin cît te apropii de 80 klm. Meteorologii aprind întrând în pătura de hidrogen luminoși ce se arată la acele înălțimi nori de hidrogen ce es din vulcan și până acolo. Dela 200 de klm. în sus ar mai Geocoroniu. Linia nexplicată până în spectrul aurelor polare, s'ar datorita lui gaz.

De altfel și Soarele are o atmosferă de hidrogen și pe deasupra acesteia una de Geocoroniu. Și acolo erupții de hidrogen se până la înălțimi uriașe.

Neapărat în atmosfera pământului avem reflex slab al atmosferei vechi, care o în totul la fel cu a Soarelui.

— **Sărăcia scriitorilor.** E frumos foarte frumos să fi celebru și o lume în să tresară când cineva îți pomenește numele dar ce-ți folosește celebritatea când nu-ți astâmpăra foamea și nici nu-ți ajută să-ți pești pantalonii.

Acelaș lucru se poate spune și despre scriitorul italian D'Annunzio, care ca să-și plătească creditorii s'a pus să-și vîndă la meza comoara de artă ce a adunat după o întreagă de muncă năcăjită. Cu asta însă de va putea astupa gura sărăciei și pe urmă nu va mai avea nici ce vinde.

— **Regele Greciei la Viena.** O știre din Viena anunță că regele George al III-lea va pleca în cursul luni Iulie în vilea la Aix les Bains și în drum se va opri la Viena pentru a vizita pe M. Sa împărăteasa reîntoarcere prin Paris, va avea o întrevedere și cu președintele republicii franceze.

— **Incidente dela serbările din Viena.** Drept unul dintre momentele de cea mai mare însemnătate a serbărilor unității noastre se aștepta inaugurarea unui monument memorativ al evenimentelor din 1860. În ziua de vineri, după cum se știe din Roma va fi zădărnicită de artiștii crătorii, angajați la executarea monumentului cari s'au pus în grevă. Firește, orice lucrare a încetat și e teamă că greviștii vor distruge monumentul. Pentru a evita eventuală distrugere, guvernul a luat

Magazinul de Mobile

Armin Krausz

Cel mai mare și mai bine asortat magazin în Ungaria. Mare depozit în obiecte fine, până la cele mai fine. Mobile mai bună calitate o specialitate : Mobile din lemn masiv, lucrări aplicative. Prețuri fixe. Comandele se efeptuiesc prompt și corect.

Timișoara-centru, Strada Zápolya No 7

să fie comandată la fața locului o trupă de pași cari vor păzi zi și noapte integritatea monumentului.

Boala exultanului. Fostul sultan Ab-Hamid trăește viață amară în surghiun și de o boală nervoasă și frigurile lui pierdut. În repetite rânduri a încercat să scape de viața care-i devenise insuportabilă, a fost apucat chiar de furie pentru violența paznicilor săi, încât trebuiau să-i lăce cămașa de forță. Acum în urmă, după a prins de veste că vine frate-său să-l dă, a căzut la pat și într'un rând era să se punce pe fereastră, dar din fericire a fost apucat de un paznic înainte de ce s-ar fi făcut. Medicii sânt de credința că boala exultanului e de natură trecătoare.

O expediție științifică. Profesorul de la facultatea de medicină din Paris, Mecinicoff a plecat ieri împreună cu alți patru profesori francezi într'o excursie științifică la Astrahan, care pare a fi leagănul ciumei, deoarece de douăzeci de ani băntuie aici fără întrerupere. În Rusia li-se vor mai alătura încă cinci savanți din Petersburg și Moscova, cu scop de a cerceta mizele prin cari se lățește ciurma. Scopul principal al acestei expediții științifice e studiarea felului în care se sporesc baciliile ciumei peste apă, căci, după cât se știe, îngrozitoarea boală seceră victimele cu predilecție iarna. Faptul mortalității se reduc dar nu dispar în cursul verii, a dat naștere la diferite ipoteze, dintre cari se spune că baciliile ciumei s'ar transpune prin trupul animalic și pentru stabilirea deplină a adevărului Mecinicoff a hotărât să petreacă această în mijlocul ciurmaților.

Noua școală din Coroeșteni-Vulcan. Pentru zidirea unei școli noi în Coroeșteni-Vulcan s'au primit următoarele oferte:

Masile Stroescu 500 cor., Banca N. 500 L. C. cor., colectă făcută de dl. I. Morandini la „Clubul Tinerimii“ din București 200, Take Ioscu 100, Marin Theodorean, Sava Șomaciu câte 29 Lei, institutele „Albina“ Sibiu „Ardeleana“ Orăștie câte 100 cor., „Popo-Lugoj 10 cor., Dr. Elie Dăian Cluj 30 cor., Borzea Kövöld, I. Cârstea Brașov câte 20 cor., Colecta bisericilor Campuluineag 8 cor., Vin 1 cor., Geoagiu 4-20 cor., Colecta dlui Groza stud. Viena 11 cor.

la suprasolvire la prețul broșurii „Chestii unporane“ au dăruit: Il. Sa I. M. Moldo-Blaj, Dr. V. Bontescu și Dr. A. Straițariu eg, Dr. V. Colceriu Orade câte 9 cor., Dr. Mel Bene, V. Blășian Lupeni, Dr. St. Er-đi, Dr. Frentiu Orăștie, Em. Ungrean Tîr-para, Dr. Al. Hossu Deva, G. Suta Bor-ara, Aron Miliăescu Lunca-Cernii câte 4 cor., in Patîța Alba-Iulia 3 coroane, Ioan Bol-Vulcan, Dr. Romul Dobo Orăștie, Dr. Nicisc Hossu Deva, Nicolae Șerban Făgăraș, Dr. Anca Oravița, Dr. A. Chețian, G. cup Blaj, I. Ghent Orade, Dr. C. Pavel-ș, Dr. Turcu Viena, câte 2 cor., Dr. J. Bă-București, St. Roșian, Dr. Al. Niculescu, an German, Dr. V. Suci, V. Suci Blaj, Lazar Popoviciu, General Al. Lupu Viena, stantin Pop Baia de Criș, Nicolau Pop-ndea, Bas. Morariu Poiana Aiudului, Dr. ap, Dr. Stoica Brad, Nicolau Zugravu U-ia, Ioan Opreșiu Barul-mare, Dr. A. Cos-amișoara, Dr. A. Muntean Orăștie, Dr. orcan Cămpeni, Dr. Al. Bogdan Brașov, Leo Parasca, Dr. Hica Hăteș, Dr. C. Mol-în Baița, Dr. V. Hetcou, Dr. T. Stan, S. onescu, Moise Nyes Orade, V. Deciu S. Mare, Teofil Crișan Pănil, I. Georgiu, Dr. brian Gherla, Luciu Jancu Zabran, V. Po-Oravița, I. Pop Ludoș, Dr. Pompiliu Ni-Zernești, Dr. St. Pop Jervin, I. Bodo-Ghelar, Cam. Selăgian, Fabian Beiuș, G. anu Vermes, A. Moisă Torotic, V. Șan-

dru Bărăști, Ales. Pop Belotini, A. Dreghi-ciu, R. Bărbat, Emil V. Degan Budini câte 1 cor., Dr. V. Ostatea Varnero 0.50, Ioan Bora Petnes 0.40 cor.

Marinimoșilor donatori prin aceasta li-se aduce cele mai ferbinți mulțumite pentru dăr-nicia lor românească și creștinească, pentru care Dumnezeu să le răsplătească.

Pentru senatul școlastic, Dr. Nicolae Brîn-zău președinte. Bucur Voin notar.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
In fața palatului administrativ (comitatului)

Curs de note pentru învățători.

Înțelegând rostul reuniunilor de cântări la sate, precum și roadele binefăcătoare ce rezultă din activitatea lor de oparte, iar de altă parte fiind rugat din partea mai multor colegi doritori de bine, subsemnatul m'am decis a deschide un curs de note pentru toți acei tovarăși de muncă, cari știu și voesc a aprecia studiul acesta și au aplicare a se folosi de el și în practică. Că ce însemnătate are cântul în viața practică, ce influență are asupra poporului dele sate un cor bine disciplinat, la ce putem conta în caz de lipsă să pres-teze poporul, auzindu-și simțămintele de veselie ori întristare, executate cu mult tact și simț, ar fi și ridi-cul să amintesc aci, cunoscut fiind acesta tuturor. Iar cauzei naționale cât îi putem servi prin înființarea de reuniuni de cântări iarăși e indiscutabil.

Celor, cari doar nu și-au câștigat cunoștințe de note și muzică, ori poate nu se simt destul de des-tinici să înființeze coruri, cu toată dragostea de coleg și tovarăș de muncă și idei le stau la dispoziție și prin aceasta îi anunț că voi deschide un curs de note începând cu 1 Iulie st. n. a. c. și care va dura până în 6 August st. n.

Materialul ce se va preda la acest curs, l-am împăr-țit în 3 părți:

- Teorie.
- Deprinderi muzicale.
- Câteva bucăți de cor, pentru deprinderea în di-ferite tacte, și dibăcie în conducerea corului.

Instrumentul de care se vor folosi participanții va fi violina, deci fiecare participant va avea să se pro-vadă cu o violină și celea de lipsă la ea.

Taxa de instruire e 20 cor.

Toți cei cari doresc a lua parte la acest curs, sunt rugați a-și anunța subsemnatului participarea cel târziu până în 15 Iunie st. n.

Cu amănunte servește subscrișul tuturor celor inte-resați.

Releag, (Retteg Szolnok-Doboka m.) 12 Mai 1191.

Gavril Bochiș, inv. rom.

Felurimi.

Dușmani sălbatici. Șerpii cei mai veninoși, numiți șerpi sunători au de cei mai mari duș-mani, pe cerb și pe șarpele negru. Dacă un cerb ață un șarpe sunător în poziție de atac, nu perde timpul și se gătește și el de luptă, se retrage cu vre-o 10—12 pași, apoi se aruncă ca fulgerul cu unghiile pe corpul șar-pelui și apoi la moment sare în sus, ca să nu-l poată mușca. Această mișcare compli-cată o repetază până când șarpele este du-micat în bucăți. Atacul șarpelui negru nu este mai puțin periculos pentru monstrul sunător, ca al cerbului. Șarpele negru se aruncă asu-pra lui, se încolăcește în jurul corpului lui, începând dela gât, de 5—6 ori, apoi își ridică capul și privește aspru în ochii contrarului spre a observa efectul atacului său. Dacă șar-

pele sunător mai dă semne de viață, îi mai adaugă câteva spirale și-l strânge tot mai tare. Nimic nu poate fi mai interesant de văzut, decât doi șerpi astfel încolăciți. După ce șar-pele negru ține astfel pe dușmanul său 40—50 minute și a observat că nu se mai mișcă, se desface binișor și pleacă.

ECONOMIE.

Cooperativele școlare.

În ultimii doi ani am avut ocazie să cetim prin revistele și ziarele noastre despre o nouă instituție, de care se leagă mari nădejdi în privința unei organizații economice sănătoasă în vieța satelor noastre.

E vorba de cooperativele școlare, menite a fi izvorul societăților coope-rative atât de importante pentru ușu-rarea țaranului român.

Am înregistrat chiar și înființarea și modul de lucrare a unei însoțiri de școlari, care și-a început activitatea de mai bine de jumătate de an.

În fața unor fapte concrete pe tere-nul cooperației școlare, fapte, cari după a noastră părere nu pot fi pri-vite drept exemplu de urmat, câtă vreme se ciocnesc în cap cu princi-piile adevăratei cooperații, ne vedem îndemnați a contribui și cu acest pri-lej, pe cât ne este cu putință, cu unele lămuriri în chestiunea aceasta atât de importantă.

Vom clarifica mai întâi noțiunea cooperației, caracterul specific al so-cietăților cooperative în general, și apoi vom trece la aplicarea principiilor cooperative în viața școlară.

În viața economică o societate co-operativă este „o tovarășie de bună voie a mai multor persoane cu ace-leași interese, cari, prin munca laolaltă tind să îndeplinească diferite roluri economice, însumându-le într'o uni-tate (capital întreprinzător, lucrător, cooperator), pentru satisfacerea nevoi-lor obștești“¹⁾.

Baza societăților cooperative este deci munca, munca înfrățită într'u-a-părarea intereselor comune.

Munca aceasta o săvârșesc socie-tarii mai mult prin puterile lor spiri-tuale și fizice, prin puterea izvorită din legătura lor strânsă, din unirea lor într'un singur mănunchiu, decât prin puterea capitalului lor bănesc.

Chiar pentru acest motiv societățile cooperative au un caracter mai pronunțat în direcția morală, decât în cea materială.

Deviza societărilor este: „prin noi înșine“. Motorul principal este deci forța morală.

După felul lor societățile coopera-

¹⁾ Dr. I. Răducanu: „Cooperația și sistemele coope-rative“.

Atelier optic. Isvor vrednic
de încredere și ieften pen-
tru orice cumpărături

Dobó Albert, Kolozsvár,

— Giuvaergiu. — Mátyás király-tér 15.

Fosta prăvălie HUSZNIK.

Iși recomandă magazinul său bine asortat cu cia-sornice de fabricație renu-mită. Mare asortiment de juvaere din aur, argint, bri-liante și obiecte din argint ve-ritabil de China, cum și în articole optice.

tive sânt societăți de credit, de consumație și de producție.

Să vedem cum se prezintă cheștiunea cooperativă în viața școlărilor.

Interese comune întâlnim și aici.

Carte, tăbliță, ceruză, hârtie, penițe, peste tot rechizitele de învățământ trebuie să aibă fiecare școlar și după cât e posibil, de calitate bună și ieftină.

La aceasta se poate ajunge prin înființarea unei societăți de consumație, care în cazul de față ar fi o librărie cooperativă. Aceasta va procura din banii societăților deodată toate rechizitele necesare dela o librărie mare, de unde în acest caz se dă un rabat de 10%. În acest chip librăria școlară poate desface marfa între membrii societății, cu prețuri mai mici, decum le-ar plăti fiecare în parte, și calitatea mărfii încă va fi mai bună ca la comerciantul detailist. În schimb însă vânzarea în detail, deci munca de desfacere, trebuie să o săvârșească societarii.

O societate de producție din viața școlărilor ar fi o bunăoară o societate corală. Interesul comun în acest caz e cultivarea sentimentului estetic prin cântare. Cântările armonioase, produsele acestei societăți sânt și ele roadele unei munci stăruitoare, desfășurată de către societarii. Pe urma acestor roade ale muncii societarii au foloase morale și pot avea chiar și foloase materiale, dacă le împărtășesc și altora.

Cât pentru societățile de credit bănesc, mărturisim, că în viața școlărilor nu le admitem bucuros. Lipsurile, ce le-ar întâmpina un școlar în viața școlară, credem, că se pot înlătura prin societățile de consumație, cari în caz de lipsă pot da rechizite ș. m. și pe credit până la suma părții sociale, sau și mai mult dacă e garanție morală suficientă.

Cred că și din această scurtă expunere ne-am putut convinge, că și cooperativele școlare se întemeiază pe aceleași principii, ca în general toate societățile cooperative.

Am văzut, că dreptul lor de existență este munca laolaltă în vederea unui scop comun.

O societate, care vrea să-și ajungă un scop al său prin alte mijloace, decât prin munca societărilor bunăoară, prin „colectă“ etc., nu mai este o societate cooperativă, ci mai mult o societate de cerere de milă, o societate

de cereri de pomană, ca să nu-i zicem pe nume.

În acest caz toate principiile frumoase: „prin muncă“, „prin noi înșine“ ș. a., rămân la o parte.

Asemenea societăți se pot admite numai când e vorba de neputincioși, de cei cari nu pot lucra din cauza unor defecte trupești ori sufletești. În favorul acestora se poate întreprinde colectă, și societatea are datorința morală să-i sprijinească, dar nici acești nenorociți nu îndrănesc să colecteze înșiși pe seama lor, ci vine o societate umanitară și face acest lucru.

În statutele unei tovarășii școlare, ai cărei membri sânt oameni înzestrați cu puteri de muncă, principiar vorbind, nu se poate admite colectarea de banii pe seama acelor membri.

Acestora nu li-se poate îngădui să tindă către lucruri, pe care nu le pot avea prin propria lor muncă.

Școala trebuie să ne învețe mai presus de toate să muncim. Munca este singurul izvor de producție. Nu e permis să trezim în școlari dorințe, pe cari nu le pot ajunge, prin puterea lor de muncă, prin propria lor activitate.

Ajutorul altuia, fie chiar al fratelui tău îți micșorează demnitatea.

Voiește numai ceea ce poți și să faci ceea ce poți.

Într'un raport asupra lucrărilor unui congres ținut la Paris, unde, între alte chestiuni importante privitoare la educația populară, s'a vorbit și despre mutualitatea școlară, se cuprind următoarele: „Di Goobert se ocupă de elevii cu totul săraci, cari nu pot achita toată cotizația și propune ca conducătorii societăților să procure ceva de lucru acelor copii, pentruca ei din munca lor, iar nu din pomană, să câștige ceea ce le trebuie pentru a-și asigura binefacerile unei societăți mutualiste“.

Pentru orice om în stare să lucreze și pentru orice societate compusă din asemenea elemente, singurul mijloc de existență singurul mijloc ce se poate admite, este munca.

Le muncă proprie, la muncă solidară trebuie să ne deprindă orice cooperativă școlară. Prin muncă și numai prin muncă se poate ridica un popor din starea lui înapoiată, nu prin pomană. Spiritul acesta trebuie să ne călăuzească în toate întreprinderile noastre.

„Rev. Ec.“ Aurel Brațu.

Tîrgul de țară din Biharnagybajom (mitatul Bihorului), care avea să se țină pe 4 lunie n., se va ținea numai la 6 lunie n.

POȘTA REDACȚIEI.

Ion Văleanu, Brașov. Au cedit trei poezii d-tale și găsim, că d-ta cu vremea să ne dai poezii bune. Te îndemnăm să testești mult și să studiezi mai ales formele surilor. Îți reproducem strofa a treia din poezia ta, care e mai bine reușită:

Când florile 'ntăieii iubiri
Răsar pe luncă iară,
De ce în tine s'a trezit
Dor de-un sicriu împodobit
Cu flori de primăvară?

Fii, de altfel, mai vesel și ne mai trimite din când în când.

N. G., Brașov. Poezia d-tale are multe calități, dar suferă de lungime. Cotim că dacă te-ai fi concentrat ai fi scris o poezie frumoasă. Ne-a plăcut aceasta:

Cu orișicine stai de vorbă
Aceiași ești; copila blândă,
Ce-i faci mai rareori să râdă
Și mai adeseori să plângă.

Ce păcat însă, că pentruca sa fie desigură ar trebui să stălcim pe „plângă“ în „plândă“, ca să iasă rima. Poate deci bine rimele, nu fii nelămurit și atun vom publica.

Al. Novacu. La școala militară (ce poate intra orice băiat, care a împlinit sprezece ani, e deplin sănătos și a terminat patru clase gimnaziale. Fundațiunea (Budapest Holló-u. 8) încă dă burse (500 lei) pentru elevii ai școalelor militare. Dacă e băiatul gr.-or. să petiționezi, dacă e băiatul gr.-or. să petiționezi, dacă e băiatul gr.-or. sunt burse delă stat, pe cari nu le cumperi însă.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și

MOBILIER

din cauza schimbării localității
se vând cu prețuri

ieftin

în fabrica de mobile

BEISA

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-utca

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini

ERŐS VICTOR FIAI

din Marosvásárhely, Régikorház-utca 3.

Pregătește **mobiliere complete** pentru locuințe, birouri, magazine, farmacii, biserici și școale după model în orice sti **Mobilier american** pentru birouri și sipețe cu stropuri pentru acte se pregătesc la comandă

și în diferite calități, precum se vede și din desene.

Wällischhof

Stabiliment de hidroterapie și sanatoriu
 conform tuturor receririlor mo-
 dietetică după sistemul Dr. Lahmann;
 de aer, de soare, de abur, de aer cald,
 acid carbonic, de oxigen, de radium,
 medicinale și electrice, gimnastică etc.)
 depărtare dela Viena în regiune romantică
 frumoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
 chimicului organic (neurasthenie, histerie, amemie,
 diathesă urică, reumatism, boale de stomach
 și intestinale etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

Stabiliment nu se primesc morboși de boale infec-
țioase și boale psihice.

Stabiliment: **Maria-Enzendorf bei Wien.**

Telefon și telegramă: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.
 Prospecte și cu detalii stă la dispoziție
 medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Mod de haine bărbătești

Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Directorul Habermann. (Nagyszeben).

Dentist in Cluj.
NAGY JENŐ
 „specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ-KOLOZSVAR.
 (La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
 Pune dinți și cu plățire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Geante moderne pentru dame
 (Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și
 portțigarete în diferite calități
 dela cele mai simple până la cele mai
 fine, se pot cumpăra pelângă prețuri
 moderate și serviciu conștiințios la:
György Gergely
 primul atelier de obiecte din piele de lux
 Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie
 26 odăi aranjate cel mai modern;
 Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
 Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körút 29.
 Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
 Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —
H. PÁLLÁN succesor
Styászni József
 prima fabrică ardeleană de billarde și timplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
 La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
 provincie. — Ține mare asortiment de biliarde
 noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
 la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
 tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
 (Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are
 în depozit aranjamente complete pentru
 odăi, lucrate în atelierul propriu în cel
 mai modern stil, dela cele mai ieftine până
 la cele mai bune, după planuri proprii
 sau la comandă. — Pentru lucrările mele
 primesc garanția cea mai extremă. Mare
 asortiment de mobile de alamă și fier,
 deasemenca și fotolii.

Tolstoi. 16

RĂȘBOIU ȘI PACE.
 ROMAN.
 Trad. de A. C. Corbul.
 (Urmare).

Natașa, abea putând să vorbească, lunecă pe ge-
 contesei și rise cu atâta poftă, încât dna Ku-
 pu se putu opri să nu ridă și ea.

„Lasă-mă în pace cu lighioana ta, îi răspunse
 făcând pe supărata și respingând-o binisor.
 „Cea cea mai mică, zise ea întorcându-se către
 Naghin.

„Și îți ridică fața din dantelele mamei sale, se
 între lacrimi de veselie la doamna aceea necu-
 și și ascunse obrajii din nou. Silită să admire
 tablou familiar, dna Kuraghin se crezu îndato-
 joace și ea un rol într'insul.

„Spune-mi, micuțo, cine este Mimi? Fetița d-tale,
 soială?

„Nu, nemulțămă de acel ton protector, nu răs-
 mic ei se mărgini să privească serios la doamna
 dină.

„Camea asta cealaltă tineri, adică Boris, ofițerul,
 teșei Drubetzkoj, Nicolae, studentul, fiul cel
 lui Rostow, Sonia, nepoata acestuia, în vristă
 sprezece ani și Petruska, fiul cel mic, se adu-
 toții în odă și se căzneau să și domolească
 care se ghicea din toate mișcările lor.

„Căzându-i cineva, își putea ușor închipui că
 din fund, unde se ținuseră până atuncea, ve-
 fusese alta și că avuseseră altă treabă decât
 scă de timp și de contesa Apraxin. Ei schim-
 și furișe și abia își stăpăneau risul.

Cei doi tineri erau prieteni de copilărie, cam de
 aceeași vârstă, amândoi băeți drăguți, dar deosebiți
 unul de altul. Boris era înalt, blond, de o frumsețe li-
 niștită și regulată. Nicolae avea părul buclat, era mic
 de stat și pe față i-se citea sinceritatea. Cele dintâi fire
 de mustață îi umbreau buza de sus. Totul în el res-
 pira ardoare și entuziasm. În clipa când intrase, se in-
 roșise ca focul și îi fu cu neputință să grăiască ceva.
 Boris își căpătă numai decât siguranța și povesti cu
 veselie, că avuseseră plăcerea de-a o cunoaște pe dsoara
 Mimi încă din adolescență, dar de cinci ani ea îmbătri-
 nise grozav și și spărsese capul.

„În vreme ce povestea, își aruncă ochii spre Natașa
 care la rindul ei îl privi pe frățiorul ei mai mic. Acesta
 cu pleoapele pe jumătate închise, era sguduit de un
 ris convulsiv și tăcut; ne mai putându-se reține la
 vederea acestui ris, Natașa sări în sus și o luă la fugă
 ca o nebună. Boris rămase nemșcat și liniștit.

— Maman, nu cumva dorești să ieși; n'ai nevoie
 de vre-o trăsură? întrebă el zâmbind.

— Da, fără îndoială, spune să mi-se aducă una,
 zise ea.

Boris părăsi salonul fără zor, plecând pe urmele
 Natașei, în vreme ce micul ștregar, cu obrajii rotunzi
 și cărnoși, dete fuga după ei, nemulțămît că l-au lă-
 sat singur.

XII.

În salon rămăseseră acum numai patru tineri: Ni-
 colae, Sonia, domnișoara străină și fiica cea mare a
 contesei, cu patru ani mai în vristă decât Natașa și
 care se număra acuma printre domnișoare.

Sonia era o brunetă nostimă, cu niște ochi dulci,
 umbriți de gene lungi. Culoarea închisă a feței era
 mai pronunțată pe ceafă și pe mâinile ei fine și gra-
 țioase; o coadă groasă îi inconjura de două ori capul.

Armonia mișcărilor, moliciunea și mlădierea membre-
 lor ei delicate, manierele rezervate, o făceau să semene
 cu o pisicuță delicioasă. Se căznea să ia parte zâm-
 bind la conversația generală, dar ochii ei umbriți de
 gene lungi, se ațineau fără de voce pe chipul vărului
 ei ce se pregătea să plece la armată; privirea ei ex-
 prima atât de limpede sentimentul de adorațiune al
 fetelor tinere, încât zâmbetul ei nu înșela pe nimeni.
 Mai era vădit că chipul ei de pisicuță frumoasă se li-
 niștise numai în vremea cât sta în salon, dar că de în-
 dată ce va eși afară, va sări sburdalnică cu scumpul
 ei verișor, întocmai ca Boris și Natașa.

— Da, **ma chère**, spuse bătrînul conte arătând în
 spre Nicolae, vărul lui Boris a fost făcut ofițer și de
 dragul lui vrea să'l urmeze, părăsindu-mă pe mine...
 Vrea să se facă militar... Și când te gândești, **ma chère**,
 că postul lui la Archive îl aștepta. Iată ce numesc eu
 prietenie!

— Se spune că s'a declarat rășboiul.

— S'a spus de multe ori, se va mai spune încă, și
 apoi va amuți... Da, **ma chère**, asta e adevărata priete-
 nie... Va intra la husari...

Dna Kuraghin, neștiind ce să răspundă, elătină
 din cap.

— Ba n'o fac de fel din prietenie! strigă Nicolae
 imburjorindu-se ca focul și apărindu-se ca de o faptă
 rea, de așa numita lui prietenie.

El privi la verișoara lui și la dna Kuraghin, cari
 păreau a-l aproba amândouă.

— De seră îl avem la masă pe colonelul regimen-
 tului din Pavlograd, care îi aici în concediu, și'l va
 lua cu dânsul. Ce să fac? spuse contele înălțând din
 umeri și silindu-se să vorbească cu veselie, de o faptă
 ce'l măhnea adânc.

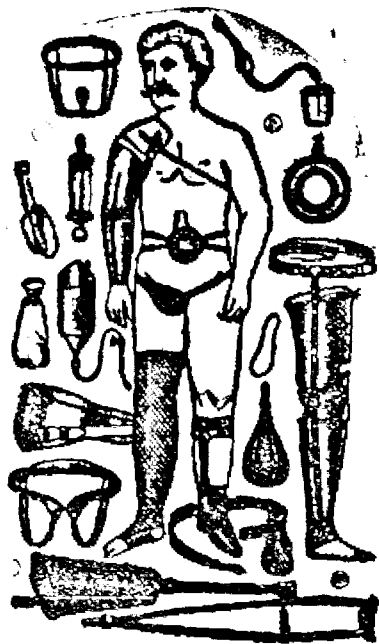
(Va urma.)

KÁDI FERENC

călțunar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.

Își recomandă depozitul său bogat asortat cu
ghete p. bărbați, femei și copii
calitatea cea mai bună cum și comande după
măsură pelângă prețuri convenabile. Repara-
raturile se primesc pelângă prețuri ieftine.

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u.

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și bre

Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și
artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru în-
tarea staturii (gradehalter), mașini pentru umb
sprijinit, precum și tot felul de articole necesare
tru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabric
engleză și americană, irigatoare și injectoare. —

Grijiți de adresă.

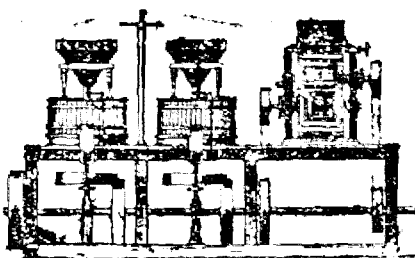
Saska Sándor tinichigiu.

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor
electric totfelul de lucrări pentru zidiri,
lucrări de tinichea, înfrum-
sețări, acoperire de bise-
rici și turnuri, lucrări de
stacmol turnat pentru orna-
ment, precum și pentru
firme, vane de scaldat
în toată mărimea, ș. a.

Toate coman-
dele se execută
prompt și cu
punctualitate.

Ofere

motoare cu benzin și olei brut, locomobile motoare absorb
de gazuri. Mașini motoare cu benzin automobile
pentru arat și imblătit. Primește totfelul de montări pentru mașini,
mașini cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu
aburi, precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale

montarea deplină a morilor

precum și reparări în bransa aceasta.

Garanță deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

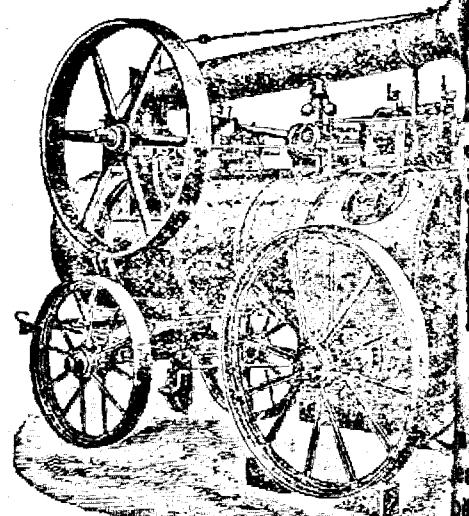
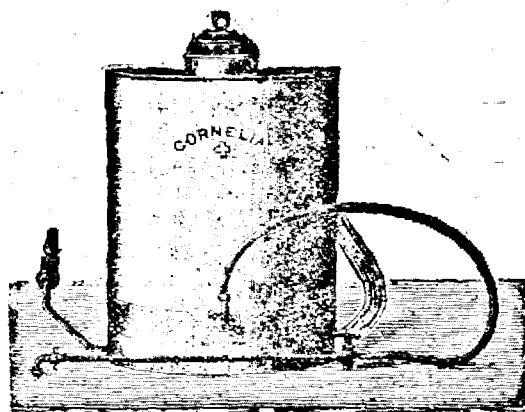
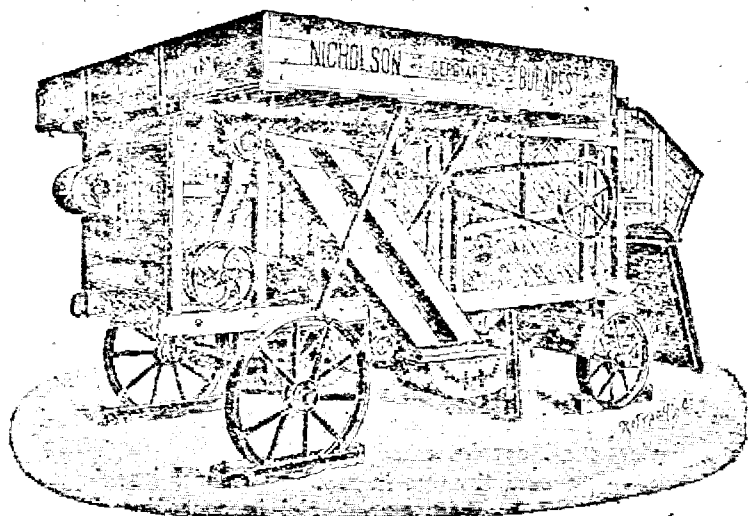
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Cam
prop

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme și mașini agricole**
cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucurosi, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și în
tractului mergem la fața locului pe speșele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimite

Să ne credeți

... este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt“

Cu coasa „Koronagyémánt“

... odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase reze sau moi nu se găsește între ele. Pentru trăinicia fiecărei buciți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc. Pretul 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. — Comanda se pot face prin trimiț. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T. „Koronagyémánt“

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

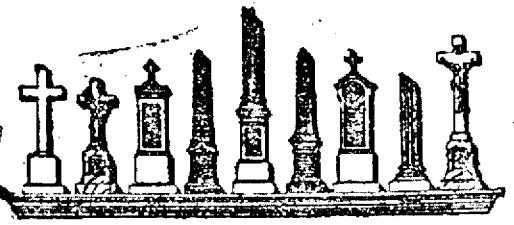
Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pletrari.

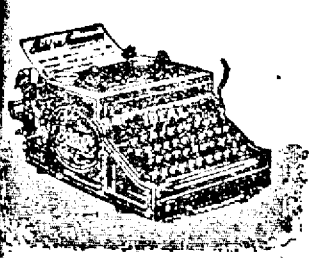
Atelierul central și magazinul: Cluji—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central: Sibiu—Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Mașini de scris IDEAL și ERICA.

GRAMOFONE

Mașini de cusut VERITAS.

... fabricație proprie) și cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsește la mecanicul:

George Barthelmie, Brașov, Weisz Mihály-u. 23.

... cel dintâi și cel mai bine asortat atelier mecanic din Ardeal. Atelier p. reparat mașini speciale de scris, de orice sistem de amenea aparate mecanice fine etc. Școală de scris cu mașina.

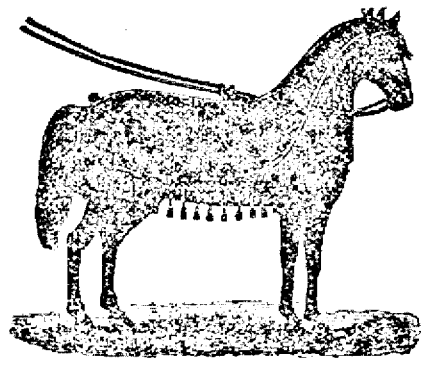
Friderich Schintzel

fabrică de mezeluri, salăm și cârnățarie

în Nagyszeben—Hermannstadt — Jungenwald-strasse No 3. —

... își recomandă diferitele specialități de cârnați de mai fină calitate, șunci, salamă, pariser, cârneței de an și frankfurt, caș de ficat, sarfalață, etc. Slănină și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vânzătorii primesc rabat. Comanda din provincie se efectuează prompt, atât la poșta cât și cu trenul.

Milan Jorgovits

curelar, șelar și fabricant de geamantane în

Timișoara-Centru Strada Jenőherczeg-u. 14.

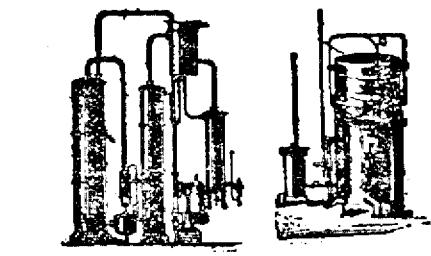
— (Lângă muzicantul Braun). — (Temesvár - Bélváros).

Recomandă în atenția onor. public din localitate și jur, magazinul său bogat asortat în hamuri și tot ce e de lipsă la călărit, apoi geamantane și geanțe de diferite calități.

Mai departe recomandă băturile, căpestrile și biciurile în cel mai favorabil preț. — Reparările se fac repede și la timpul cerut. — Comanda se execută prompt.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuire: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesere la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comanda se execută din material de prima calitate.

Nagy József, sculptor.

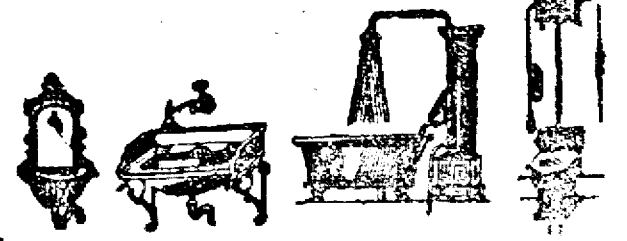
Fabrică cu instalații electrice de ori-ce mobile din marmor, grănit, sienit și marmor de labrador în

Brașov—Brassó.

Primește spre efectuire orice lucrări de sculptură, precum și pietrii sepulcrale, monumente, mauzolee din orice fel de piatră. Comanda se execută grabnic și conștiințios.

Apa-ducte.

Cei ce doresc apă ducte leftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școale. — Specialist în sonda. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospece gratuit. Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rinduală a caselor și pentru repararea bazinei closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Iosif Haas

zugrav de biserici în
Nagyszeben—Sibiu—Saggasse No 13.

PRIMEȘTE :

și ia în itreprimere zugrăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Execuție splendidă.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angajament merge în persoană.

Prețuri moderate.

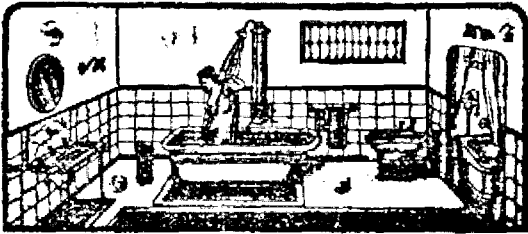
EDUARD LEXEN

tinichigiu și antepriză de instalațiuni
BRAȘOV, Strada Lungă No 29.

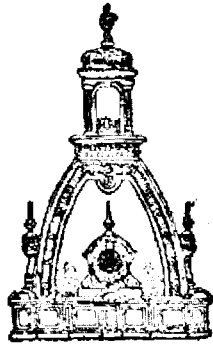
TELEFON No 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.

Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiinșios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Localitățile balneare — Felix

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulfuri de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane litri.

Contra bolilor de reumatism, podagră și contra asudării și contra boalalelor femeilor.

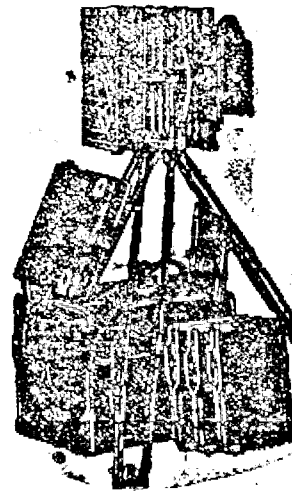
În 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de băi de vară, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Duminica muzicant, joc de tenis, promenăzi frumoase, parc de 400 de holde de minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela Felix la Oradea-Mare.

Oficiu poștal, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și de cazare nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyogytelep)

IULIUS TEUTSCH

Droguerie „La soare” în

Brașov, Strada Claustrului

Mare alegere în ceaiuri cele mai bune rumuri, prăgătirea ceai, cognac, cafea naturală și precum și esențe franțuzești și germane. Parfumerie, articole de toaletă, bășici, desinfectorii, calii chemice, și altele.

Mare depozit în aparate de fotografiere și articole necesare.

Cărți ilustrate cu vederi, și altele.

Atelierul lui WUNDE

Trusouri complete pentru mirese.

Producțiuni exclusiv locale și ieftine.

Execuțiile cele mai simple și elegante.

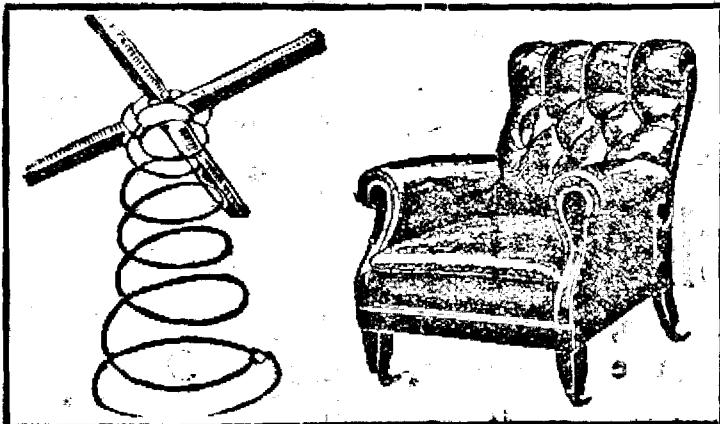
Mobile englezești în toate culorile.

Garniturii din piele de animale în culori.

din Timișoara-Cetate

Piața Losoncy-(Dom)-tér 12

:- vis-à-vis de casa comitatului. :-

Prin praxa mea de zece ani în străinătate mi-am câștigat plăcuta pozițiune și pot aduce la îndeplinire toate cererile on. public.

Depozit permanent de Ottomane și Divanuri lucrate solid și ieftin.

Efectueșc orice mobile și lucrări aparținătoare — acestei branșe. —

Decorațiuni ocazionale elegante și ieftine

Cornise de aramă à 5 cör.

Perini patente parisiene lipsite de moll și de praf cu prețuri ieftine.

Telefon 126. — Atelier de primul rang. — Execuție modernă. — Telefon